

Biuletyn

7-8/2019

informacyjny

Strategia już po konsultacjach publicznych

**STRATEGIA
ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU WSI,
ROLNICTWA
I RYBACTWA**

Wolny rynek zamiast wolnej amerykanki

To się opłaca
Efekty realizacji
PROW 2014-2020

**Miliardy z ARiMR
na rozwój polskiej wsi**

**Atrakcyjna oferta
gruntów nierolnych**

DOŁYNKI JASNOGÓRSKIE

2019 r.
31 VIII - 1 IX

Ogólnopolskie
Święto Dziękczynienia Bogu za Plony
KRAJOWA PIELGRZYMKĄ ROLNIKÓW

W numerze:

MRiRW

Strategia już po konsultacjach publicznych	4
Wolny rynek zamiast wolnej amerykanki	6
Pomoc z PROW 2014-2020 na dobrostan zwierząt Na realizację działania przeznaczono 50 mln euro	8
Producenci roślin oleistych dla pszczół	10
Znakowanie produktów bez GMO	14
To się optaca Efekty realizacji PROW 2014-2020	15
Komitet Monitorujący PROW 2014-2020	17
Dostosowujemy PROW 2014-2020 do potrzeb rolników Rada Ministrów przyjęła projekt zmian Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	20
Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin	21
Czas na polskie superowoce	23
Targowe sukcesy „Odpoczywaj na wsi”	25
Wyjątkowy piknik	27
41. Sesja Konferencji FAO	28
Rada UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa	28
Nieformalne spotkanie ministrów rolnictwa UE	30
Wymiana młodych rolników	31
Przyjaźni Bałtykowi	32

ARiMR

Miliardy z ARiMR na rozwój polskiej wsi	33
Koła gospodyń wiejskich	36

KOWR

Atrakcyjna oferta gruntów nierolnych	37
--------------------------------------	----

KRUS

Strategia Wizji Zero w rolnictwie	39
Bezpiecznie na wsi: maszyna pracuje a dziecko obserwuje	40

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

25 lat

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Zdaniem ministra

Jan Krzysztof Ardanowski, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Za mną rok pracy w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Uważam, że jesteśmy w wyjątkowym momencie rozwoju. Rozwija się polska gospodarka. Polskie rolnictwo jest na dobrej drodze. Nie ma w tym stwierdzeniu żadnej przesady. Cztery lata temu zaproponowaliśmy program rolny Prawa i Sprawiedliwości. Oparty był on na rzetelnej analizie i zrozumieniu podstawowej kwestii, że narzędzia do rozwiązywania wielu spraw dotyczących mieszkańców obszarów wiejskich znajdują się też w innych resortach. Dlatego od samego początku za ten sektor gospodarki odpowiedzialność ponosi cały rząd. Wspierają mnie prezydent RP, premier i ministrowie konstytucyjni. Umiejętność wsłuchiwanie się w głosy ludzi musi być cechą rządzących. Wyborcy nas wybrali i dali możliwość realizowania proponowanych w kampanii pomysłów. Wybrali – dla mnie oznacza to, że wynajęli nas do rozwiązywania trudnych problemów. Po latach obietnic, a następnie braku ich realizacji, dziś mamy do czynienia z zupełnym odwróceniem tamtych zachowań. Obiecywane rozwiązania wdrażane są w życie. Oczywiście niektóre z nich są czasem nieco tylko modyfikowane, dostosowywane do szybko zmieniających się realiów.

Głównym założeniem naszego programu rolnego było zapewnienie wzrostu dochodów mieszkańców obszarów wiejskich przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym polskiej wsi. I ten cel stopniowo realizujemy. Podnosimy jakość życia mieszkańców wsi. Przywracamy połączenia drogowe i kolejowe. Wracają posterunki policji i placówki pocztowe. Nie pozostajemy obojętni na sytuacje kryzysowe. W ubiegłym roku udzielona została rolnikom, których gospodarstwa ucierpiały w skutek suszy, rekordowa pomoc przekraczająca 2 mld zł. Nawet w Niemczech, gdzie wystąpiła susza w podobnej skali, pomoc była o 1/3 niższa. W tym roku susza też dała o sobie znać. Na szczęście już nie w tak wielkiej skali. Oczywiście jest to, że i w tym przypadku rolnicy uzyskają pomoc.

Jednocześnie nie boimy się podejmować trudnych decyzji. Dotyczy to m.in. rozpoczęcia jeszcze w tym roku programu małej retencji, który od lat był odkładany, a także w kierowaniu środków na postęp hodowlany, tak aby były one rzeczywiście wydatkowane zgodnie z ich przeznaczeniem i służyły polskim rolnikom. Równolegle resort żeglugi i gospodarki wodnej

będzie realizował budowę dużych zbiorników retencyjnych. Wiadomo, że całkowicie nie da się uwolnić od skutków suszy. Można jednak je znacząco ograniczyć. Przede wszystkim musimy nauczyć się zatrzymywać wodę opadową. Musimy przywrócić naturalne oczka wodne i skończyć z betonowaniem każdego skrawka placu, czy podwórka. To działania na lata, ale kiedyś wreszcie trzeba je rozpocząć, a nie wciąż odkładać jak to było przez wiele, wiele lat. Na to nałożyło się fatalne, szkodliwe podejście do melioracji, którą traktowano jako narzędzie do odwadniania, a nie jako narzędzie do regulacji stosunków wodnych.

Kolejnym przykładem na pozytywne zmiany i realizację zobowiązań są wprowadzone w życie rozwiązania dotyczące rolniczego handlu detalicznego, sprzedaży bezpośredniej czy też produkcji marginalnej, ograniczonej i lokalnej. Efekty już są widoczne, chociaż jeszcze gdzieś występują białe plamy na mapie obrazującej skalę zainteresowania rolników tymi rozwiązaniami. Widzę jednak tutaj dużą rolę samorządów i organizacji rolniczych, aby zorganizować lokalne rynki, zaktywizować rolników.

Jedną z bolączek jest niewątpliwie to, że nie udało się jeszcze znacząco zmienić pozycji rolnika w łańcuchu „od pola do stołu”. W dalszym ciągu mamy do czynienia ze słabością polskiego handlu, z brakiem skutecznego komunikowania się rolników z pozostałymi przedstawicielami społeczeństwa, z brakiem udziału rolników w przetwórstwie, choćby poprzez udziały. Niezrozumiały dla mnie jest również brak organizowania się gospodarczego rolników, choć jest już bardzo dobra ustawa o spółdzielczości. We współczesnym świecie pojedynczy rolnik nie ma szans na rynku. W tym przypadku to jest także ogromne zadanie dla organizacji, związków i samorządu rolniczego. Brak zorganizowania się gospodarczego rolników działa tylko na ich niekorzyść.

Niezależnie od tych uwarunkowań staramy się wzmocnić pozycję rolników. Skutki fatalnej prywatyzacji naszych zakładów przetwórczych w latach 90. odczuwamy niestety do dziś. Na mój wniosek rząd przyjął rozwiązania dotyczące wymogu zawierania umów kontraktacyjnych oraz przedstawiliśmy propozycje cen referencyjnych. Od razu zaatakowali nas przedstawiciele części przetwórców zarzucając zamach na wolny rynek. Ubiegły rok i sytuacja ze skupem jabłek przemysłowych pokazały, że to żaden wolny rynek, a brutalna wolnoamerykanka, w której dominujący na rynku podmiot wręcz uwłacza słabszemu. Tak dalej z pewnością nie będzie. Wiele z tych firm, które teraz tak protestują, wcześniej uży-

wały środki na modernizację, ale z polskich rolników chcą zrobić i po części to robiły, żebraków, którym rzuci się ochłap, aby jako tako przeżyć, a nie żyć normalnie.

Reformując podejście do rolnictwa i obszarów wiejskich realizujemy zrównoważony rozwój. To jest droga do wyrównania dysproporcji pomiędzy regionami oraz poziomu życia między miastem a wsią. Konsekwentna realizacja przyjętych założeń przynosi efekty. Nie tolerujemy też cwaniactwa. Tak jak wdrazamy przedwyborcze propozycje, tak samo egzekwujemy zobowiązania, które wynikają z przepisów prawnych. Mówię jasno, że będziemy konsekwentni wobec tych dzierżawców, którzy nie zastosowali się do prawa i nie wyłączyli z dzierżawionych terenów 30 proc. Jeżeli robili to świadomie, to dzierżawy nie będą przedłużane.

W poprzednim numerze „Biuletynu” pisałem o szerokich konsultacjach publicznych Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. I były one szerokie – odbyły się 4 spotkania makroregionalne i około 20 spotkań branżowych, spłynęło wiele uwag na piśmie. Najważniejszym wnioskiem wpływającym z tych spotkań było to, że nie było żadnych uwag w odniesieniu do celów strategii, które uzyskały bardzo dużą akceptację społeczną. Dokument zawiera 340 działań i 100 projektów strategicznych. Podczas konsultacji zwracano uwagę na kwestie dotyczące zmian klimatycznych, w tym zwłaszcza na problemy spowodowane suszą oraz zagadnienia związane z infrastrukturą na obszarach wiejskich.

Na zakończenie jeszcze raz przypomnę o ważnym wydarzeniu, które jest przed nami – wybory do rolniczego samorządu.

Powtarzam to do znudzenia, ale bardzo istotne jest to, aby każdy uprawniony oddał swój głos. Im więcej z nas pójdzie na te wybory, tym samorząd będzie miał silniejszy mandat do wykonywania swoich obowiązków i uprawnień. Tak samo jak powszechny udział istotne jest to, aby wybierać rzeczywiście najlepszych spośród nas. Tylko wówczas możemy szybciej i skuteczniej zmieniać nasze rolnictwo. Wiele spraw musimy rozwiązać. A nawet najlepsze propozycje na niewiele się zdadzą, jeżeli nie uzyskają szerokiego poparcia. Dlatego ważne jest, aby wspólnie szukać i wypracowywać najkorzystniejsze rozwiązania. A następnie szybko i skutecznie je wdrażać.

Jestem przekonany, że dotychczasowe nasze dokonania pokazują, że chętnie słuchamy i konsekwentnie realizujemy nasze zobowiązania. Przed nami jednak jeszcze wiele pracy, co widać chociażby po ilości działań zawartych w Strategii.

Strategia już po konsultacjach publicznych

Prace nad nową strategią rozpoczęły się wkrótce po przyjęciu przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (SOR)*. Już w kwietniu 2017 r. zainicjowano prace Zespołów ds. analizy szans i zagrożeń oraz potencjalnych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, powołanych we wszystkich województwach. Głównym celem ich prac było: wypracowanie założeń do prowadzenia polityki rolnej na terenie województwa, przygotowanie projektu diagnozy, określenie potrzeb i potencjałów rozwojowych województwa, zaproponowanie kierunków interwencji rozwoju

obszarów wiejskich województw.

Proces opracowania samej *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 (SZRWRiR 2030)* miał charakter dynamiczny, bardzo otwarty i partycy-

du dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie województw oraz sposobu uwzględnienia w nich zagadnień dotyczących rozwoju obszarów wiejskich. Wyniki analiz Zespołów zostały wykorzystane w pracach nad SZRWRiR 2030 w zakresie m.in. ujęcia wymiaru terytorialnego i wniosków diagnostycznych.

Równolegle od jesieni 2017 r. prowadzone były prace eksperckie instytutów podległych i nadzorowanych przez ministrów odpowiedzialnych za opracowanie *Strategii*. Korzystało też z wiedzy szerokiego grona niezależnych ekspertów skupionych w *Zespole doradczo-konsultacyjnym o charakterze organizacji*

**STRATEGIA
ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU WSI,
ROLNICTWA
I RYBACTWA**

pacyjnej. Już w sierpniu 2017 r. miały miejsce warsztaty dla przedstawicieli *Zespołów wojewódzkich*, poświęcone rozwojowi funkcjonalnemu i przestrzennemu obszarów wiejskich, podczas których dokonano analizy dotychczasowego ukła-

non-profit ds. aktualizacji Strategii pełniącym rolę rolno-wiejskiego think-tanka, w skład którego wchodzi teoretycy i praktycy z zakresu rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. MRiRW zleciło też dwie tematyczne ekspertyzy – jedną dot. sytuacji finansowej JST, a drugą dot. zmian demograficznych na obszarach wiejskich. Koncepcja działań jakie należy podjąć w ramach interwencji publicznych była wypracowywana z udziałem osób wchodzących w skład zespołu międzyresortowego ds. SZRWRiR 2030, w ramach opiniowania dokumentu w agendach rządowych oraz podczas paneli ekspertów, prowadzonych w każdym z województw (w ramach Zespołów wojewódzkich). Projekt strategii poddano również niezależnej ocenie zespołu badawczego wykonującego ocenę ex-ante SZRWRiR 2030.

Od 29 maja do 2 lipca 2019 r. trwały konsultacje publiczne strate-

gii, w ramach których wpłynęło kilkaset propozycji redakcji tekstu lub zmian projektowanych działań (głównie dotyczyły one dodania nowych działań lub rozszerzenia obecnie już przewidzianych w dokumencie).

W czasie trwania konsultacji publicznych MRiRW wzięło udział w ponad 20 spotkaniach, na których prezentowane były główne założenia strategii. Cztery z nich były spotkaniami regionalnymi dedykowanymi wyłącznie omówieniu działań strategicznych dla wsi, rolnictwa i rybactwa na kolejne 10 lat. Pozostałe spotkania organizowane były przez poszczególne branże i środowiska uczestniczące w procesie zarządzania obszarami wiejskimi (wśród nich były m.in. spotkania z samorządem rolniczym, samorządem terytorialnym, agendami rolniczymi, organizacjami III sektora, przedstawicielami biznesu, środowiskami naukowymi, ekspertami dzie-

dzinowymi, spółdzielczością, sektorem bankowym, radami rolnymi i doradcami rolniczymi).

Podczas spotkań MRiRW otrzymało wiele cennych uwag w zakresie propozycji doprecyzowania działań lub ich ukierunkowania. Z przebiegu spotkań można wysunąć generalny wniosek, że przy ograniczonych środkach UE 2021-2027 i ich ukierunkowaniu na cele środowiskowe dużym wyzwaniem będzie sprostanie potrzebom inwestycyjnym (głównie drogi i infrastruktura wodna), a także przekonanie do korzyści płynących ze współpracy przy realizacji wspólnych celów, tak na poziomie krajowym jak i lokalnym.

Maciej Zacharczuk

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

e-mail: maciej.zacharczuk@wodr.poznan.pl

☎ 61 86304 43, 723 678 001

Zdjęcia: fotolia

**STRATEGIA
ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU WSI,
ROLNICTWA
I RYBACTWA**

**W celu porozumienia społecznego
i wzajemnego zrozumienia**

SPOTKANIA REGIONALNE I BRANŻOWE

7 czerwca 2019 – konferencja nt. klimatu WARSZAWA

13 czerwca 2019 – Kongres Biznesu JASIONKA

14 czerwca 2019 – spotkanie ze związkiem zawodowym rolnictwa we WŁOSZCZOWEJ

17 czerwca 2019 – Wojewódzka Rada Dialogu Rolniczego w LUBLINIE

**19 czerwca
PIOTRKÓW
TRYBUNALSKI**

19 czerwca 2019 – KM RPO WP GDAŃSK

24 czerwca 2019 – Związek Banków Polskich WARSZAWA

**24 czerwca
DOBRZY
CZ**

25 czerwca 2019 – KM PROW 2014-2020 TORUŃ

26 czerwca 2019 – Rada Pożytku Publicznego WARSZAWA

**27 czerwca
ZŁOTÓW**

27 czerwca 2019 – Zespół ds. obszarów wiejskich KWRIST WARSZAWA

28 czerwca 2019 – spotkanie z doradcami ODR LUBAŃ

**1 lipca
BYDGOSZCZ**

2 lipca 2019 – Zespół Doradczy ds. rozwiązywania problemów wsi BIAŁYSTOK

2 lipca 2019 – posiedzenie Komisji Spółdzielczości Krajowej Rady Spółdzielczej WARSZAWA

**4 spotkania regionalne
17 spotkań branżowych**

**29 maja – 2 lipca 2019 r. konsultacje publiczne
ponad 60 podmiotów wzięło udział w procesie konsultacji
w sumie kilkaset propozycji zmian lub opinii**

Wolny rynek zamiast wolnej amerykanki

Rada Ministrów przyjęła na początku lipca projekt ustawy o zmianie ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, przedłożony przez Ministra Rolnictwa. Projekt przewiduje wzmocnienie pozycji producenta rolnego w łańcuchu produkcji żywności.

Producenci rolni stanowią najstarsze ogniwo w tym łańcuchu i często są narażeni na stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych przez podmioty o większej sile przetargowej i potencjale ekonomicznym.

Na rynku rolnym często występują – niczym nieuzasadnione – praktyki zakupu od rolników produktów rolnych po cenach rażąco niskich, które nie tylko nie gwarantują zysku ale nawet nie pokrywają kosztu wytworzenia produktu. Ponadto, wymagane prawem umowy na dostarczenie produktów rolnych, zawierane są bezpośrednio przed dokonaniem transakcji kupna-sprzedaży, w sytuacji gdy jedna strona (nabywca) narzuca cenę, a sprzedający (dostawca) ze względu na szybko psujący się produkt, np. owoce miękkie (maliny, truskawki), zmuszony jest zaakceptować narzucane mu warunki. Takie sytuacje są nieakceptowane społecznie i budzą sprzeciw rolników wyrażany w protestach i strajkach.

Ponadto, produkty rolne od producenta do dystrybutora żywności lub przetwórcy trafiają przez ogniwo pośrednie łańcucha dostaw żywności, tj. pośredników. Ze względu na specyfikę struktury sprzedażowo-dystrybucyjnej krajowego sektora rolno-spożywczego

większość transakcji handlowych jest realizowana na poziomie producent rolny – pośrednik. W ten sposób dochodzi do niesprawiedliwego i nieuzasadnionego podziału marż w łańcuchu żywności-

Katalog produktów rolnych objętych obowiązkiem zawierania umów na dostarczenie produktów rozszerzony został o ziemniaki

wym – na niekorzyść producenta rolnego. Dotychczasowe przepisy nie wymagają zawierania umów na dostarczenie produktów rolnych między producentem rolnym a pośrednikiem.

Najważniejsze rozwiązania zawarte w projekcie:

- rozszerzenie wymogu zawierania umów na dostarczenie produktów

rolnych na pośredników, tj. podmioty, które nie zbywają produktów rolnych bezpośrednio konsumentom końcowym lecz kolejnym podmiotom w łańcuchu dostaw żywności, np. przetwórcom czy dystrybutorom żywności;

- rozszerzenie katalogu produktów rolnych objętych obowiązkiem zawierania umów na dostarczenie produktów rolnych o ziemniaki, rzepak i rzepik;

- wprowadzenie możliwości określenia przez Ministra Rolnictwa

w rozporządzeniu, w stosunku do wybranych produktów rolnych: minimalnego okresu obowiązywania umowy lub minimalnego okresu od zawarcia umowy do realizacji dostawy lub terminu zawarcia umowy;

- wprowadzenie możliwości wyrażenia sprzeciwu przez producenta rolnego wobec stosowania mini-

malnego okresu od zawarcia umowy do realizacji dostawy produktów rolnych lub terminu zawarcia umowy – pod warunkiem, że producent złoży taki sprzeciw na piśmie;

- podwyższenie obecnego poziomu kar pieniężnych oraz nałożenie kar

- rozszerzenie zakresu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi o praktykę, polegającą na nabywaniu produktu rolnego lub spożywczego po cenie niższej niż ustalona cena referencyjna,

nowią odpowiedź na postulaty organizacji producentów rolnych, w tym producentów owoców. Wprowadzenie kar pieniężnych dla obu stron umowy (producentów rolnych i nabywców ich towarów) będzie miało charakter prewencyjny i odstraszający. Takie rozwiązanie ograniczy zawieranie umów na dostarczanie produktów rolnych tuż przed ich dostawą.

Dodatkowo rozszerzenie zakresu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi o praktykę polegającą na nabywaniu produktu rolnego poniżej jego ceny referencyjnej, przyczyni się do sprawiedliwego podziału marż w łańcuchu dostaw żywności, co pozwoli pokryć koszty wytworzenia produktu rolnego. Nabywanie produktów rolnych poniżej cen referencyjnych będzie karane. Organem nakładającym kary będzie Urząd Ochrony

Umowy na dostarczanie produktów rolnych, zawierane były dotychczas bezpośrednio przed dokonaniem transakcji kupna-sprzedaży. W tej sytuacji sprzedający, ze względu na szybko psujący się produkt, np. truskawki i maliny, zmuszony był zaakceptować narzucane mu warunki

pieniężnych na producentów rolnych i nabywców pośredniczących w łańcuchu dostaw produktów rolnych, m.in. za brak zawartej umowy, czy niedotrzymanie minimalnego terminu obowiązywania umowy;

Proponowane przedziały cenowe na sezon 2019

Rodzaj owocu	Przedziały wartości cenowych w zł/kg
Jabłko	0,30 do 0,60
Porzeczka do mrożenia	1,50 do 3,00
Porzeczka na koncentrat	1,25 do 2,50
Aronia na koncentrat	1,00 do 2,00
Wiśnia do mrożenia	1,50 do 3,00
Wiśnia na koncentrat	1,00 do 2,00
Truskawka do mrożenia	3,00 do 6,00
Truskawka na koncentrat	2,00 do 4,00
Malina do mrożenia	4,00 do 8,00
Malina na koncentrat	3,50 do 7,00

Nowe przepisy wzmocnią pozycję producenta rolnego w łańcuchu produkcji żywności

przez nabywcę gdy kupuje on taki produkt bezpośrednio od dostawcy, który go wytworzył lub m.in. od spółdzielni zrzeszającej producentów tego produktu, grupy producentów rolnych lub uznanych organizacji producentów rolnych.

Zaproponowane rozwiązania sta-

Konkurencji i Konsumentów. Nowe rozwiązania przyczynią się do stabilizacji rynków rolnych oraz ułatwią planowanie produkcji rolnej z większym wyprzedzeniem.

Departament Rynków Rolnych

☎ 22 623 18 45

Zdjęcia: fotolia

Pomoc z PROW 2014-2020 na dobrostan zwierząt

Na realizację działania przeznaczono 50 mln euro

Jednym z działań, jakie mogą być wdrażane w ramach II filara WPR, jest działanie *Dobrostan zwierząt*. Polega ono na rekompensowaniu rolnikowi kosztów wiążących się z utrzymywaniem zwierząt z zastosowaniem podwyższonych standardów, czyli wykraczających ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa.

Działanie to stanowi zachętę do stosowania określonego, nieoptymalnego z punktu widzenia ekonomicznego, systemu produkcji – rolnik stosujący lepsze standardy warunków utrzymania zwierząt uzyskuje płatność wyrównującą jego dochód w stosunku do rolnika stosującego standardy podstawowe. Płatności te nie mogą uwzględniać kosztów inwestycji związanych ze zmianą warunków utrzymania zwierząt.

Na realizację działania przeznaczono 50 mln euro. Planuje się, że działanie *Dobrostan zwierząt* PROW 2014-2020 zostanie uruchomione w 2020 r.

■ Obszary wsparcia

Wsparcie obejmie:

• Pakiet 1. Dobrostan świń

✓ wariant 1.1. Dobrostan loch – zwiększona powierzchnia w budynkach.

Płatność będzie przyznawana rolnikowi, który zapewni w budynku inwentarskim powierzchnię przypadającą na jedną lochę zwiększoną o co najmniej 20% w stosunku do minimalnej powierzchni, wymaganej na podstawie obowiązujących standardów w tym zakre-

sie – stawka płatności 301 zł/szt. rocznie;

✓ wariant 1.2. Dobrostan tuczników – zwiększona powierzchnia w budynkach.

Płatność będzie przyznawana rolnikowi, który zapewni w budynku

maganej na podstawie obowiązujących standardów w tym zakresie – stawka płatności 24 zł/szt. rocznie;

Gospodarstwa, które prowadzą chów trzody chlewnej w cyklu zamkniętym, mogą uzyskać płatności do loch i tuczników, natomiast w przypadku chowu otwartego tuczniaki muszą pochodzić od loch utrzymywanych w podwyższonych warunkach dobrostanu (wariant 1.1.);

✓ wariant 1.3. Dobrostan loch – dostęp do wybiegu.

Na realizację nowego działania przeznaczono 50 mln euro

inwentarskim powierzchnię przypadającą na jednego tuczniaka zwiększoną o co najmniej 20% w stosunku do minimalnej powierzchni, wy-

Jest to dodatkowa opcja dla rolników realizujących wariant 1.1. – stawka płatności 612 zł/szt. rocznie;

➤ wariant 1.4. Dobrostan tuczników – dostęp do wybiegu.

Jest to dodatkowa opcja dla rolników realizujących wariant 1.2. – stawka płatności 33 zł/szt. rocznie.

• Pakiet 2. Dobrostan krów

➤ wariant 2.1. Dobrostan krów mlecznych – wypas.

Płatność będzie przyznawana rolnikowi, który będzie wypasał krowy mleczne przez minimum 120 dni w okresie wegetacyjnym – stawka płatności 185 zł/szt. rocznie;

➤ wariant 2.2. Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo – zwiększona powierzchnia w budynkach.

Płatność będzie przyznawana rolnikowi, który zapewni w budynku inwentarskim (utrzymanie wolnostanowiskowe) powierzchnię przypadającą na jedną krowę mleczną zwiększoną o co najmniej 20%, w stosunku do minimalnej powierzchni, wymaganej na podstawie obowiązujących standardów w tym zakresie – stawka płatności 595 zł/szt. rocznie;

➤ wariant 2.3. Dobrostan krów mamek.

Płatność będzie przyznawana rolnikowi, który zapewni poza okresem wypasu – dostęp do środowiska zewnętrznego krowom mamkom, cielętom, jałówkom i opasom do 300 kg na powierzchni zwiększonej o co najmniej 20% w stosunku do minimalnej powierzchni, wymaganej na podstawie obowiązujących przepisów dotyczących utrzymania bydła w systemie otwartym – stawka płatności 329 zł/szt. rocznie.

W przypadku pakietu dotyczącego dobrostanu krów rolnik może korzystać z kilku wariantów tego pakietu niezależnie.

Rolnik podejmuje zobowiązania na okres 1 roku i może przystępować do działania również w kolejnych latach.

Nabory wniosków przeprowadzane będą w terminie takim samym

Gospodarstwa prowadzące chów trzody chlewnej w cyklu zamkniętym mogą uzyskać płatności do loch i tuczników

jak dla płatności bezpośrednich, czyli od 15 marca do 15 maja, a wypłaty płatności realizowane będą po zakończeniu zobowiązania, w terminie do 30 czerwca roku następnego po roku złożenia wniosku.

Przedstawiając założenia działania *Dobrostan zwierząt* należy zastrzec, że działanie to będzie podlegało uzgodnieniom z Komisją Eu-

ropejską, w związku z czym mogą one ulec zmianie.

Szczegółowe zasady wdrażania działania *Dobrostan zwierząt* określone zostaną w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Departament Płatności Bezpośrednich

☎ 22 623 12 34

Zdjęcia: fotolia

Płatność będzie również mógł otrzymać rolnik, który będzie wypasał krowy mleczne przez minimum 120 dni w okresie wegetacyjnym

Producenci roślin oleistych dla pszczół

1 sierpnia 2019 r., w ramach ustawy o *funduszach promocji produktów rolno-spożywczych*, rozpocznie funkcjonowanie nowy, dziesiąty fundusz – Fundusz Promocji Roślin Oleistych. Ustawa zakłada funkcjonowanie tego funduszu promocji na zasadach, które obowiązują od 2009 r. dla dziewięciu funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.

Nowy fundusz jest odpowiedzią na postulaty przedstawicieli branży roślin oleistych, którzy wnioskowali o utworzenie nowego, odrębnego Funduszu Promocji Roślin Oleistych.

Fundusz Promocji Roślin Oleistych stanie się niezwykle istotnym mechanizmem wspierającym wszelkie inicjatywy mające w założeniu doprowadzić do przekroczenia ba-

riery stabilnego popytu i przyspieszenia tendencji wzrostowych. Nie chodzi tu jedynie o kwestię zwiększenia spożycia tłuszczów roślinnych, co bardzo powoli, ale systematycznie staje się w Polsce faktem, ale również zwiększenia udziału krajowych produktów w ich strukturze, w tym w szczególności oleju rzepakowego.

Rzepak, jako jedna z najbardziej

rozpowszechnionych a jednocześnie wciąż perspektywicznych upraw polowych, jest jedyną rośliną oleistą uprawianą w Polsce na skalę przemysłową. Jego udział w krajowym areale upraw roślin oleistych wynosi 95-97%. Rzepak odgrywa bardzo ważną rolę w krajowym rolnictwie, gospodarce żywnościowej i przemysłach przetwórczych. Jest on surowcem do produkcji tłuszczów konsumpcyjnych oraz stanowi źródło białka paszowego. Zbiory rzepaku zwiększyły się z poniżej 1 mln ton średnio w ostatnich czterech latach przed akcesją Polski do UE (2000-2003) do 2,7 mln ton średnio w latach 2013-2017, w wyniku ponad dwukrotnego

wzrostu areалу uprawy (odpowiednio z 0,4 mln ha do 0,9 mln ha), ale także ok. 38% wzrost plonów (z ok. 2,2 t/ha do prawie 3 t/ha).

Celem tworzonego funduszu jest wspieranie marketingu rolnego, wzrostu spożycia i promocji:

- roślin oleistych, tj.: rzepaku, rzepiku, soi, lnu i konopi oraz przetworów pochodzących z ich przetworzenia, lub
- produktów pszczelich.

Fundusz Promocji Roślin Oleistych będzie wspierał następujące działania:

- działania mające na celu informowanie o jakości i cechach, w tym zaletach rzepaku, rzepiku, soi, lnu oraz konopi, zwanych dalej „roślinami oleistymi”, przetworów pochodzących z przetworzenia roślin oleistych, zwanych dalej „przetworami nasion oleistych”, a także miodu, pyłku kwiatowego, propolisu oraz mleczka pszczelego, zwanych dalej „produktami pszczeli-

mi”;

- działania mające na celu promocję spożycia przetworów nasion oleistych lub produktów pszczelich,
- udział w wystawach i targach związanych z produkcją lub przetwórstwem roślin oleistych, przetworów nasion oleistych lub produktów pszczelich;
- badania rynkowe dotyczące spożycia przetworów nasion oleistych lub produktów pszczelich;
- badania naukowe i prace rozwojowe mające na celu poprawę jakości roślin oleistych, przetworów nasion oleistych lub produktów pszczelich, a także prowadzące do wzrostu ich spożycia;
- szkolenia producentów i przetwórców nasion oleistych lub produktów pszczelich;
- działalność krajowych organizacji branżowych, w tym ich przedstawicieli, biorących udział w pracach specjalistycznych stałych i roboczych komitetów organizacji mię-

dzynarodowych lub będących członkami statutowych organów tych organizacji, zajmujących się problemami rynku roślin oleistych, przetworów nasion oleistych lub produktów pszczelich.

Wskazać należy, iż ustawa o *funduszach promocji* określa jedynie pole działań, natomiast ustalenie konkretnych zadań realizowanych ze środków funduszy w danym roku należy do kompetencji przedstawicieli organizacji branżowych reprezentujących producentów rolnych oraz przetwórców działających w danym sektorze, którzy tworzą odrębną dla każdego funduszu komisję zarządzającą. Komisje zarządzające decydują o przeznaczeniu dostępnych środków, tworząc roczne plany finansowe. Określone są w nich przedsięwzięcia, które w danym roku będą realizowane ze środków funduszu oraz maksymalne kwoty, jakie mogą zostać przeznaczone na realizację poszczegól-

Celem tworzonego funduszu jest wspieranie wzrostu spożycia roślin oleistych – rzepaku, soi, lnu i konopi – oraz przetworów pochodzących z ich przetworzenia

Ze środków funduszu wspierane również będą działania informujące o jakości, cechach i zaletach produktów pszczelich: miodu, pyłku kwiatowego, propolisu oraz mlecza pszczelego

nych zadań. Wyłącznie zadania ujęte w planie finansowym danego funduszu mogą być dofinansowane ze środków funduszy.

Do naliczania wpłat na Fundusz Promocji Roślin Oleistych oraz Fundusz Promocji Ziarna Zbóż i Przetworów Zbożowych zobowiązany jest przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa, odpowiednio:

- roślin oleistych (rzepak, rzepik, soja, len i konopie), lub
- zbóż (pszenica, żyto, jęczmień, kukurydza, owies oraz gryka), bez względu na ich przeznaczenie (cele konsumpcyjne czy cele paszowe).

Dlatego też, w celu wspierania marketingu rolnego, w ramach obydwu funduszy w ustawie przyjęto także możliwość wspierania działań mających na celu informowanie o cechach i zaletach pasz w rozumieniu przepisów o paszach, pochodzących z przetworzenia roślin ujętych w powyższych funduszach.

Rozwiązanie takie pośrednio wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego Polski, wzrost dochodów rolników, a także utrzymanie konkurencyjności polskiego rolnictwa oraz zminimalizowanie deficytu białka paszowego. Wsparcie ze środków Funduszu Promocji Roślin Oleistych działań w powyższym zakresie, pozwoli utrzymać konkurencyjność sektora paszowego w Polsce w stosunku do podmiotów działających na rynku Unii Europejskiej, zachować pozycję lidera w produkcji drobiarskiej oraz ograniczyć stosowanie organizmów genetycznie zmodyfikowanych.

■ Limit środków na promocję roślin oleistych i produktów pszczelich

Wsparcie działań, dotyczących:

- roślin oleistych, przetworów pochodzących z ich przetworzenia oraz pasz w rozumieniu przepisów o paszach, oraz
  - produktów pszczelich
- nie może przekroczyć odpowied-

nio 85% i 15% maksymalnej kwoty środków finansowych Funduszu Promocji Roślin Oleistych w danym roku.

Wsparcie ze środków tego funduszu produktów pszczelich jest uzasadnione z uwagi na wpływ aktywności pszczół na plony rzepaku, którego udział w krajowym areale uprawy roślin oleistych stanowi 95-97%. Pszczoły odgrywają wielką rolę w procesie produkcji wielu roślin uprawnych, ale przede wszystkim rzepaku. Obecność pszczół na plantacji rzepaku jest niezbędna do prawidłowego zapylenia roślin, gwarantuje bowiem skrócenie kwitnienia łanu, zwiększenie współczynnika zawiązywania nasion, wcześniejsze uformowanie i dojrzewanie łuszczyn a także zwiększenie liczby i jakości zawiązywanych nasion w łuszczynie. Wysoka liczba łuszczyn i nasion w łuszczynach jest podstawowym czynnikiem warunkującym uzyskanie wysokich plonów i bezpośrednio przekłada się

na końcowy efekt ekonomiczny uprawy. Ocenia się, że dzięki zapylaniu rzepaku przez pszczoły następuje wzrost plonu nasion o 10–30% (rozpiętość ta zależy od warunków pogodowych w okresie kwitnienia). Oprócz zwiększenia plonów, zapylanie kwiatów przez pszczoły wpływa korzystnie na jakość nasion.

■ Zarządzanie Funduszem Promocji Roślin Oleistych

Środkami funduszu promocji zarządzać będą wyłącznie przedstawiciele organizacji branżowych reprezentujący producentów rolnych oraz przetwórców działających w sektorze roślin oleistych, którzy tworzą odrębną komisję zarządzającą. W ich skład wchodzić będzie: 4 przedstawiciele producentów z branży roślin oleistych, 1 przedstawiciel producentów produktów pszczelich, 3 przedstawiciele przetwórców oraz 1 przedstawiciel Krajowej Rady Izb Rolniczych.

Do zadań poszczególnych komisji zarządzających należy w szczególności:

- reprezentowanie interesów branż, których dotyczą fundusze promocji, wobec ministra właściwego do spraw rynków rolnych, innych organów administracji publicznej oraz Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w zakresie zarządzania funduszem promocji właściwym dla danej branży;
- ustalanie zasad gospodarowania środkami finansowymi danego funduszu promocji, określających w szczególności szczegółowe warunki i tryb przedkładania propozycji programów promocyjnych i informacyjnych;
- ustalenie planu finansowego danego funduszu promocji w zakresie realizacji celów ustawy;
- opracowanie strategii promocji dla poszczególnych branż.

Zgłoszenia kandydatów na członków pierwszej komisji zarządzającej Funduszu Promocji Roślin Oleistych należy dokonać w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie zmienionej ustawy, tj. od 1 sierpnia 2019 r.

Zgłoszenia należy dokonać na formularzu zgłoszeniowym, który zostanie udostępniony na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/fundusze-promocji-produktow-rolno-spozywczych>).

■ Charakter środków Funduszu Promocji Roślin Oleistych

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z 22 maja 2009 r. o *funduszach promocji produktów rolno-spożywczych*, środki finansowe funduszy promocji nie są środkami publicznymi w rozumieniu przepisów o finansach publicznych. Środki finansowe Funduszu Promocji Roślin Oleistych zapewni branża roślin oleistych, której przedstawiciele będą jednocześnie decydować o ich przeznaczeniu, tworząc odrębną dla tego funduszu

komisję zarządzającą. Rola państwa (Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa) ograniczy się jedynie do zapewnienia obsługi instytucjonalnej funduszu promocji w zakresie systemowego pobierania i gromadzenia środków, obsługi formalno-prawnej oraz finansowo-księgowej, a finansowanie zadań w tym zakresie realizowane będzie wyłącznie ze środków funduszy promocji (3,5% wysokości wpływów na fundusz).

Środki Funduszu Promocji Roślin Oleistych analogicznie, jak obecnie dziewięć funkcjonujących funduszy, będą mogły być przeznaczone również na sfinansowanie tzw. „wkładu własnego” organizacji branżowych, wymaganego przy wdrażaniu działań lub programów promocyjnych lub informacyjnych z udziałem środków unijnych, realizowanych w ramach mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej. Takie rozwiązanie, możliwe z uwagi na niepubliczny charakter środków funduszu, pozwala pozyskać przez organizacje branżowe lub międzybranżowe znaczące środki na promocję, a tym samym zwielokrotnić efekt działań promocyjnych.

■ Wysokość wpłat i szacowane wpływy na Fundusz Promocji Roślin Oleistych

Wysokość wpłaty na Fundusz Promocji Roślin Oleistych będzie wynosiła 0,2% wartości netto od roślin oleistych (będących przedmiotem czynności podlegających opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług).

Szacuje się, że średnie roczne wpływy na ten fundusz będą wynosiły blisko 7-8 mln zł. Wpływy na takim poziomie umożliwią prowadzenie efektywnych działań służących realizacji celów ustawy.

Departament Promocji i Jakości Żywności

☎ 22 623 16 32

Zdjęcia: fotolia

Znakowanie produktów bez GMO

Zakończone zostały prace parlamentarne nad rządowym projektem ustawy o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jako wolnych od tych organizmów. Ustawa jest odpowiedzią na oczekiwania konsumentów, których zdecydowana większość podchodzi z rezerwą do stosowania organizmów genetycznie zmodyfikowanych, zwłaszcza w produkcji żywności. Polacy chcą mieć pewność, że nabywane przez nich produkty spożywcze nie zawierają w swoim składzie GMO lub też, że w procesie ich produkcji nie stosowano GMO.

Przyjęcie ustawy przez Parlament jest także realizacją zobowiązania wpisanego w „Plan dla Wsi”, który jest jednym z filarów Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju.

Prace nad ustawą rozpoczęły się w roku 2017 – jej projekt był bowiem dwukrotnie szeroko konsultowany publicznie. W ramach konsultacji zgłoszono przy tym szereg propozycji rozwiązań, które miały znaczący wpływ na końcowy kształt ustawy.

Znakowanie „wolne od GMO” będzie dobrowolne. Zgodnie z przepisami ustawy możliwe do oznakowania jako wolne od GMO będą następujące produkty:

- żywność pochodzenia roślinnego, ale tylko taka, która ma odpowiedniki modyfikowane genetycznie dopuszczone do obrotu na rynku UE (kukurydza, rzepak, soja, burak cukrowy);
- żywność pochodzenia zwierzęcego uzyskana ze zwierząt lub od zwierząt karmionych paszami „bez GMO”;
- żywność wieloskładnikowa, która zawiera co najmniej 50% składników kwalifikujących się do oznakowania;
- pasze.

Ustawa szczegółowo określa wymagania wobec każdej z wymienionych grup produktów oraz formy ich oznakowania. Wprowadza również identyczne w formie znaki graficzne zawierające oznaczenia słowne:

- „bez GMO” – w przypadku żywności pochodzenia roślinnego oraz pasz;
- „wyprodukowane bez stosowania GMO” – w przypadku żywności pochodzenia zwierzęcego i żywności wieloskładnikowej, w której znajdują się

składniki pochodzenia zwierzęcego.

Znaki graficzne zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Producenci będą mieć przy tym dwa lata na zmianę szaty graficznej dotychczas stosowanej na opakowaniach, aby tylko znaki, które zostaną określone w rozporządzeniu były stosowane i zapadały w pamięć konsumenta.

Ustawa deleguje zadania kontrolne w przestrzeganiu prawidłowości jej zapisów Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcji Handlowej w zakresie kontroli żywności oraz Inspekcji Weterynaryjnej – w zakresie kontroli pasz.

Przepisy ustawy wejdą w życie już 1 stycznia 2020 r.

Biuro Prasowe

☎ 22 623 18 38

Zdjęcie: fotolia

Polacy chcą mieć pewność, że nabywane przez nich produkty spożywcze nie zawierają w swoim składzie GMO lub też, że w procesie ich produkcji nie stosowano GMO

To się opłaca

Efekty realizacji PROW 2014-2020

Od początku realizacji PROW 2014-2020 do końca czerwca 2019 r. zostało złożonych ponad 4,5 mln wniosków o przyznanie pomocy na kwotę ok. 43,3 mld zł, natomiast liczba zawartych umów lub wydanych decyzji wyniosła 3,4 mln na kwotę ponad 31,4 mld zł. Poziom kontraktacji wynosi 53,76% dostępnego budżetu.

Najwięcej wniosków złożono w ramach Płatności ONW (3,88 mln wniosków o przyznanie pomocy – 86,1% z wszystkich złożonych wniosków), gdzie co roku składane jest po ok. 750 tys. wniosków. W ramach tego działania wydano 2,97 mln decyzji na kwotę 5,26 mld zł. W ramach Modernizacji gospodarstw rolnych złożono ok. 58,3

tys. wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 12,4 mld zł, z czego do 30.06.2019 r. zawarto ponad 19,4 tys. umów na kwotę 3,9 mld zł.

Podpisane umowy lub wydane decyzje obejmują m.in. (efekty rzeczowe):

- 13 250 młodych rolników;
- 281 grup producentów rolnych;
- 739 zakładów przetwórczych;

- 2059 premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej.

Natomiast podczas pierwszego naboru wniosków w zakresie RHD rolnicy złożyli 345 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 27,8 mln zł.

W czerwcu br. odbyło się kolejne – XI posiedzenie Komitetu Monitorującego PROW 2014-2020, który zaopiniował propozycję zmian m.in. w zakresie dodania do PROW 2014-2020 nowego działania *Dobrostan zwierząt*. W ramach tego działania rolnikom udzielane będzie wsparcie za realizację zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe

normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa. Wsparcie to ma na celu zrekomensowanie rolnikom dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów w wyniku wprowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt.

Na realizację działania przeznaczono 50 mln euro.

Planuje się, że działanie *Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020* zostanie uruchomione w 2020 r.

WPROWADZONE MODYFIKACJE

Ponadto w ramach prac mających na celu usprawnienie Programu, od 2019 r. wprowadzono następujące modyfikacje.

■ Pakiet zmian dot. działań reagujących na zjawisko suszy powodującej znaczne straty w rolnictwie

- W ramach *Modernizacji gospodarstw rolnych* wprowadzono możliwość realizacji inwestycji, polegających na tworzeniu nowych lub ulepszaniu istniejących instalacji nawadniających oraz ujęć wody (np. studnie, instalacje rozprwadzające). Rolnik będzie mógł uzyskać pomoc w wysokości maksymalnie 100 tys. zł na tego typu operację (jest to dodatkowy limit środków na beneficjenta i na gospodarstwo w okresie realizacji PROW 2014-2020).

- Ponadto w ramach Inwestycji odtworzących potencjał produkcji rolnej zaplanowano podniesienie poziomu pomocy dla spółek wodnych lub ich związków z 500 tys. zł do 1 mln zł.

■ Pakiet dot. podniesienia kwoty pomocy w niektórych działaniach

- Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników – zwiększenie premii z 100 tys. do 150 tys.;

- Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich – podwyższenie bazowej kwoty jednorazowej premii ze 100 tys. zł do 150 tys. zł w przypadku samozatrudnienia, 200 tys. – przy utworzeniu dodatkowo 1 miejsca pracy i 250 tys. – 2 lub więcej miejsc pracy;

- Tworzenie grup i organizacji producentów – zwiększenie stawek wsparcia wypłacanego grupom w 2, 3, 4 i 5 roku prowadzonej przez nie działalności. Stawki w poszczególnych latach zostały zwiększone w taki sposób, aby różnica w ich poziomie w kolejnych latach malała o 1 pkt proc.

■ Zmiany w zasadach przyznawania pomocy

- Modernizacja gospodarstw rolnych

- ✓ podwyższenie dolnego progu wyjściowego wielkości ekonomicznej gospodarstwa z 10 tys. euro do poziomu 13 tys. euro;

- ✓ wprowadzenie dodatkowego kryterium wyboru, dotyczącego obszarów z ograniczeniami naturalnymi, które ułatwi dostęp do środków PROW 2014-2020 podmiotom, które z dniem 1 stycznia 2019 r. utraciły status obszarów z ograniczeniami naturalnymi (ONW) oraz ONW typ specyficzny, w związku ze

zmian w zakresie nowej delimitacji obszarów ONW;

- Restrukturyzacja małych gospodarstw

- ✓ zniesienie wymogu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez określony czas przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy przy jednoczesnym wprowadzeniu preferencji w ramach kryteriów wyboru operacji dla osób podlegających ww. ubezpieczeniu;
- ✓ podwyższenie górnego progu wyjściowej wielkości ekonomicznej do poziomu poniżej 13 tys. euro, przy zachowaniu wymogu osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej w okresie docelowym na poziomie 10 tys. euro i (w każdym przypadku) o co najmniej 20% w stosunku do wartości wyjściowej;

- Przetwórstwo i marketing produktów rolnych

- ✓ rozszerzenie potencjalnej grupy wnioskodawców w naborze tematycznym dotyczącym wsparcia rozpoczynania działalności w zakresie przetwórstwa produktów rolnych o rolników, ich małżonków i domowników podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, również na wniosek.

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich

☎ 22 623 18 42

Zdjęcia: fotolia

Od początku realizacji PROW 2014-2020 do końca czerwca 2019 r. zostało złożonych ponad 4,5 mln wniosków o przyznanie pomocy na kwotę ok. 43,3 mld zł

Komitet Monitorujący PROW 2014-2020

25-26 czerwca 2019 r. w Toruniu odbyło się XI posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020), któremu przewodniczył Ryszard Zarudzki, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W trakcie posiedzenia KM, wiceminister podkreślił, że doświadczenia z wdrażania dotychczasowych programów na rzecz rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, mają istotny wpływ w określaniu zasad i kierunków wsparcia Wspólnej Polityki Rolnej po roku 2020. Zaznaczył, że w przyszłości należy w większym stopniu skoncentrować się na wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie. Do tego celu niezbędne jest zintensyfikowanie współpracy środowisk naukowych z rolnikami oraz doradztwem rolniczym. Podczas posiedzenia Komitet Monitorujący przyjął „Roczne sprawozdanie z wdrażania PROW 2014-2020 za rok 2018”. Komitet pozytywnie zaopiniował także propozycję zmian PROW 2014-2020, m.in. w zakresie dodania nowego działania *Dobrostan zwierząt*. W ramach tego działania udzielane będzie rolnikom wsparcie na realizację zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa. Również zmiany PROW 2014-2020 w poddziałaniach: *Wsparcie dla szkolenia doradców*, *Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania* oraz *Wsparcie inwestycji w gospo-*

darstwach rolnych Komitet zaopiniował pozytywnie.

Omówiono aktualny stan realizacji Programu, w tym ram wykonania i zasady n+3, jak również przedstawiono wyniki badań ewaluacyjnych dla Programu. Przedstawiono także informacje dotyczące Strategii komunikacji PROW 2014-2020, w tym co do działań informacyjnych, reklamowych i szkoleniowych.

W drugim dniu posiedzenia Komitetu Monitorującego odbyły się wizyty studyjne prezentujące przykłady dobrych praktyk związanych z wdrażaniem Programu.

w ramach działania LEADER, umożliwiła realizację ww. operacji.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Gotyku zostało założone w styczniu 2015 r. w Chełmży (woj. kujawsko-pomorskie) przez 27 członków założycieli, w tym Gminy Chełmża, Łubianka, Łysomice, Papowo Biskupie oraz Miasto Chełmża. Stowarzyszenie LGD Ziemia Gotyku kontynuuje i rozwija działalność Fundacji Ziemia Gotyku LGD, która działała na rzecz rozwoju gmin wiejskich Chełmża, Łubianka, Łysomice i Papowo Biskupie w latach 2006-

XI posiedzenie Komitetu Monitorującego PROW 2014-2020 odbyło się pod przewodnictwem Ryszarda Zarudzkiego, podsekretarza stanu w MRIRW

W jednym z przedstawionych projektów zrealizowana była przez beneficjenta PROW 2014-2020, operacja polegająca na rozbudowie i modernizacji hotelu w Chełmży. W zmodernizowanym hotelu zaprezentowała się Lokalna Grupa Działania Ziemia Gotyku, która

2015, realizując unijny Program Leader i dwie strategie rozwoju lokalnego w latach 2006-2008 oraz 2009-2015. LGD jest m.in. partnerem sektora społecznego, gospodarczego i publicznego. Działa na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i roz-

W drugim dniu posiedzenia Komitetu Monitorującego odbyły się wizyty studyjne prezentujące przykłady dobrych praktyk związanych z wdrażaniem Programu

woju kierowanego przez lokalną społeczność. W celu zwiększenia poziomu partycypacji społecznej i szeroko rozumianej aktywności

obywatelskiej na obszarach wiejskich realizuje Strategię Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla obszaru LGD Ziemia Gotyku. Instrument RLKS oparty jest na metodzie *Leader*, stosowanej w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2016-2023 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Ważnym celem, realizowanym przez LGD Ziemia Gotyku, jest rozwój gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze lokalnej strategii rozwoju. Wnioskodawcy mogą starać się o pomoc w ramach Programu Rozwoju Obszaru Wiejskich. Dotychczas premię na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzyma-

ło 14 beneficjentów, z kolei na rozwój istniejącej działalności gospodarczej dofinansowanie otrzymało już 12 firm.

**PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ
LOKALNA**

W 2018 roku LGD przeprowadziła nabór wniosków w zakresie podejmowania działalności gospodarczej (wpłynęło 13 wniosków) oraz w zakresie rozwijania działalności gospodarczej (wpłynęło 13 wniosków). Łącznie dofinansowano 14 nowych firm oraz 12 firm istniejących.

W 2019 roku LGD planuje kolejny nabór wniosków na podejmowanie i na rozwijanie działalności gospodarczej.

W trakcie drugiego dnia posiedzenia KM PROW 2014-2020 odbyła się także wizyta studyjna w gospodarstwie grupy operacyjnej *Moja soja*, funkcjonującej w ramach dzia-

łania *Współpraca*, realizowanego w PROW 2014-2020. Grupę operacyjną *Moja soja* tworzy Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Lechpol Sp. z o. o. oraz Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Minikowie i Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, a także lokalni rolnicy. W ramach operacji prowadzone są badania polowe oraz testy nad odmianami soi, inokulantami do nasion oraz doskonaleniem ochrony przed chwastami, prowadzące do maksymalizacji plonów i minimalizacji kosztów uprawy soi konwencjonalnej. Głównym celem operacji jest zwiększenie dochodów w gospodarstwach rolnych poprzez przedstawienie rolnikowi kompleksowej metodologii uprawy, nawożenia i ochrony konwencjonalnych odmian soi, wybranych w trakcie badań terenowych i charakteryzujących się najwyższą wydajnością oraz dostosowaniem do żywienia zwierząt. Aktualnie podstawowym źródłem paszowego białka roślinnego jest importowana modyfikowana genetycznie śruta sojowa, której Polska rocznie sprowadza około 1,8 mln ton, co pokrywa 70 proc. krajowego zapotrzebowania na surowce białkowe. Aby sprostać nowym wyzwaniom, rolnicy zmuszeni są do zmiany w dotychczasowym sposobie żywienia zwierząt, rezygnując ze stosowania pasz zawierających modyfikowane genetycznie składniki. Opracowany w ramach projektu optymalny dla rolników system wdrożeniowy uprawy, ekstruzji i skarmiania zwierząt

W trakcie drugiego dnia posiedzenia KM PROW 2014-2020 odbyła się także wizyta studyjna w gospodarstwie grupy operacyjnej *Moja soja*, funkcjonującej w ramach dzia-

łania *Współpraca*, realizowanego w PROW 2014-2020. Grupę operacyjną *Moja soja* tworzy Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Lechpol Sp. z o. o. oraz Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Minikowie i Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, a także lokalni rolnicy. W ramach operacji prowadzone są badania polowe oraz testy nad odmianami soi, inokulantami do nasion oraz doskonaleniem ochrony przed chwastami, prowadzące do maksymalizacji plonów i minimalizacji kosztów uprawy soi konwencjonalnej. Głównym celem operacji jest zwiększenie dochodów w gospodarstwach rolnych poprzez przedstawienie rolnikowi kompleksowej metodologii uprawy, nawożenia i ochrony konwencjonalnych odmian soi, wybranych w trakcie badań terenowych i charakteryzujących się najwyższą wydajnością oraz dostosowaniem do żywienia zwierząt. Aktualnie podstawowym źródłem paszowego białka roślinnego jest importowana modyfikowana genetycznie śruta sojowa, której Polska rocznie sprowadza około 1,8 mln ton, co pokrywa 70 proc. krajowego zapotrzebowania na surowce białkowe. Aby sprostać nowym wyzwaniom, rolnicy zmuszeni są do zmiany w dotychczasowym sposobie żywienia zwierząt, rezygnując ze stosowania pasz zawierających modyfikowane genetycznie składniki. Opracowany w ramach projektu optymalny dla rolników system wdrożeniowy uprawy, ekstruzji i skarmiania zwierząt

W trakcie drugiego dnia posiedzenia KM PROW 2014-2020 odbyła się także wizyta studyjna w gospodarstwie grupy operacyjnej *Moja soja*, funkcjonującej w ramach dzia-

Wszystkie odwiedzone przez członków Komitetu Monitorującego w ramach wizyt studyjnych przedsięwzięcia, są przykładem dobrych praktyk związanych z wdrażaniem Programu

gospodarskich sojg, będzie upowszechniony wśród rolników poprzez działania informacyjne, publikacje naukowe, szkolenia i pokazy polowe oraz konferencje dla rolników i przedsiębiorców z branży rolno-spożywczej. Realizacja operacji umożliwi, również nawiązanie stałej, ścisłej współpracy między uczelnią rolniczą, rolnikami, a także doradztwem publicznym, prowadząc do płynnej wymiany wiedzy i innowacji, której wymaga nowoczesne rolnictwo. Uzyskiwane w wyniku realizacji operacji wolne od GMO produkty żywnościowe mają skalę ogólnopolską i europejską.

W innym projekcie, w trakcie wizyt studyjnych, producenci wiejskiej e-skrzynki zaprezentowali się jako grupa, która skupia lokalnych rolników prowadzących Rolniczy Handel Detaliczny (RHD), działalność Marginalną Lokalną Ograniczoną (MLO), gospodarstwa ekologiczne i pasieczne. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie oraz Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy utworzyli konsorcjum i złożyli wniosek w ramach działania Współpraca w za-

kończonym w styczniu 2019 r. naborze. Istotą przedsięwzięcia jest koncepcja działania zbiorowego. Taka forma współpracy jest dotąd nieznaną na rynku lokalnym. Nie istnieje podmiot, który skupiałby rolników/przetwórców oferujących tak różnorodny asortyment żywności. W odpowiedzi na oczekiwania

konsumenci po raz pierwszy będą mogli w jednym miejscu zamówić różnego rodzaju żywność, głównie pochodzącą od producentów rolnych. Zakupy będą mogły być dokonywane różnymi drogami. Celem projektu jest wybranie najkorzystniejszego sposobu dystrybucji produktów rolnych spośród innowacyjnych modeli sprzedaży żywności, w ramach krótkich łańcuchów dostaw, takich jak: sklepy przyzagro-

dowe, internetowa platforma sprzedażowa czy grupy zakupowe. Bardzo istotnym elementem projektu będzie, stworzony przez Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, wewnętrzny system jakości, który da gwarancję produktów najwyższej jakości. Wraz ze wzrostem świadomości społeczeństwa oraz polepszeniem się sytuacji materialnej polskich rodzin wzrasta zapotrzebowanie na produkty lokalne i tradycyjne. Motywacją jaką kierują się konsumenci przy wyborze żywności tego rodzaju, to nie tylko walory smakowe i standard zdrowotny, ale też chęć wsparcia polskiej gospodarki. Konsumenci szukają żywności nisko przetworzonej, pewnego pochodzenia, jednocześnie większość z nich zgłasza problem dotyczący jej dostępności. Wyżej przedstawione konsorcjum jest odpowiedzią na dotychczasowe ograniczenia.

Wszystkie odwiedzone przez członków Komitetu Monitorującego w ramach wizyt studyjnych przedsięwzięcia są przykładem dobrych praktyk związanych z wdrażaniem Programu. Beneficjenci, którzy zamierzają realizować projekt jakim jest e-skrzynka lub już wdrażają pozostałe ww. inicjatywy w ramach działań PROW 2014-2020, takich jak Współpraca czy Leader realizują założenia Programu i realnie wpływają na rozwój, przedsiębiorczość, aktywizację i innowacyjność w swoim regionie. Ponadto, poprzez niektóre inicjatywy i współpracę między instytucjami naukowymi, doradczymi i rolnikami wdrażają rozwiązania, które swoim zasięgiem obejmują cały kraj.

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich

☎ 22 623 18 42

Zdjęcia: archiwum MRiRW, fotolia

Dostosowujemy PROW 2014-2020 do potrzeb rolników

Rada Ministrów przyjęła projekt zmian Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

■ Dobrostan zwierząt

Będzie to nowe działanie, które ma na celu zrekompensowanie rolnikom dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów w wyniku wprowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt. Poprawa jakości życia zwierząt i ich zdrowia wpłynie korzystnie na wyniki produkcji i jakość produktów pozyskiwanych od zwierząt, a tym samym na zdrowie ludzi. Na realizację tego działania przeznaczono 50 mln euro. Planuje się, że działanie *Dobrostan zwierząt* PROW 2014-2020 zostanie uruchomione już w 2020 roku.

■ Szkolenia doradców

Zmiana dotyczy poddziałania „Wsparcie dla szkolenia doradców” i polega ona na zmniejszeniu wymogów związanych z dokumentowaniem doświadczenia w przeprowadzaniu studiów podyplomowych z 15 na 1 w ciągu ostatnich trzech lat. Taka modyfikacja zwiększy konkurencyjność i ułatwi dostęp do ubiegania się o pomoc w organizowaniu studiów podyplomowych dla doradców.

■ Bioasekuracja

Zmiany odnoszą się do pomocy

przyznawanej rolnikowi za budowę ogrodzenia służącego bioasekuracji i mają na celu umożliwienie przyznawania pomocy w formie ryczałtu, tak aby uprościć i przyspieszyć proces przyznania i wypłaty pomocy na ten zakres wsparcia. Zmiany dotyczą instrumentu wsparcia „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”. Umożliwiają one urealnienie przyjętych standardowych stawek jednostkowych. Dzięki temu będzie możliwe zapobieganie sytuacji, w której wsparcie rolnika odbiegałoby od obowiązujących cen rynkowych.

■ Współpraca lokalnych grup działania

Podwojenie limitu (z 5% do 10%), do którego poszczególne LGD mogą korzystać z pomocy na realizację projektów współpracy. Podwyższony limit pomocy daje możliwość kolejnych działań realizowanych przez LGD, dla których dotychczasowy 5% limit wysokości środków okazał się niewystarczający, bowiem już w tej chwili część LGD wykorzystwała lub jest blisko wykorzystania 100% swojego limitu przeznaczanego na to poddziałanie. Zmiana ta może również okazać się zachęcająca dla mniej aktywnych w tym poddziałaniu grup, dla któ-

rych dotychczasowy limit nie był wystarczająco atrakcyjny, aby realizować w tym zakresie operacje. Wyższy limit może się więc przyczynić do pełniejszego wykorzystania środków przewidzianych na poddziałanie.

■ Przesunięcia środków w ramach PROW 2014-2020 odpowiednią na potrzeby beneficjentów

Propozycje zmian dotyczą także relokacji finansowych pomiędzy poszczególnymi instrumentami Programu, m.in. w celu zapewnienia środków na realizację działania *Dobrostan zwierząt* oraz dostosowania wielkości budżetów poszczególnych instrumentów do aktualnego stanu wdrażania Programu. Dzięki przesunięciu środków nastąpi lepsze dopasowanie budżetów poszczególnych instrumentów do rzeczywistych potrzeb zgłaszanych przez wnioskodawców. Jednocześnie przesunięcia środków zaproponowano do instrumentów, w których możliwe jest ich wykorzystanie, a alokacje pomniejszono biorąc pod uwagę planowane jeszcze nabory i szacowane zainteresowanie wnioskodawców.

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich

☎ 22 623 18 42

Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji

w Integrowanej Ochronie Roślin

Jednym z kluczowych czynników decydujących o efektywności i jakości produkcji rolniczej jest ochrona roślin. Poprawy efektywności oczekują producenci rolni, natomiast podniesienia jakości i cech prozdrowotnych żywności – całe społeczeństwo. Dalszy postęp w udoskonalaniu tych czynników wymaga powszechnych, nowoczesnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych, szczególnie w zakresie ochrony roślin.

Trendy związane z usługami elektronicznymi świadczoneymi przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego idą w kierunku elektronicznej oraz ułatwienia rolnikom

dostępu do informacji i usług świadczonych przez internet.

Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom, Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (WODR)

w Poznaniu podpisał 19 czerwca br. umowę z Centrum Projektów Polska Cyfrowa, z siedzibą w Warszawie o dofinansowanie projektu: „Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin” w ramach II Osi priorytetowej POPC – „E-administracja i otwarty rząd”, Działania 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”, Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Projekt będzie realizowany od 1 czerw-

ca 2019 do 31 maja 2022, a zakładany budżet to blisko 21 mln zł.

Należy zaznaczyć, że pierwsze próby wnioskowania o zewnętrzne fundusze na ten cel zostały podjęte już w 2015. Dopiero po przejściu ODR-ów pod MRiRW pojawiła się możliwość aplikowania o środki krajowe. Utworzono konsorcjum wszystkich Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego i Centrum Doradztwa Rolniczego (CDR) w Brwinowie, które przygotowało wnioski do programu Polska Cyfrowa. Zwycięski wniosek został złożony w lutym 2019 r. Ostatecznie wniosek, jako jedyny, otrzymał dofinansowanie w 3 etapie konkursu i został wysoko oceniony (142 pkt na 162 pkt możliwych).

Przedmiotem projektu jest stworzenie krajowego systemu informatycznego na rzecz ochrony roślin, który znacząco wpłynie na jakość i ilość produkowanej w Polsce żywności. System będzie narzędziem pracy dla rolników – producentów żywności oraz wsparciem dla działkowców i konsumentów żywności. Udostępniane dane w ramach systemu posłużą również instytucjom publicznym, w tym JST oraz jednostkom naukowym, do realizacji zadań własnych z zakresu ochrony roślin. System będzie służył świadczeniu e-usług przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego (ODR).

Projekt realizowany jest w partnerstwie, w którego skład wchodzi łącznie 19 jednostek, a partnerem wiodącym jest Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin powstanie

na bazie istniejącej w Wielkopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Poznaniu „Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług (EPSU)”. Ośrodki Doradztwa Rolniczego

---

Realizacja projektu rozpoczęła się 1 czerwca br. Zakładany budżet to blisko 21 mln złotych.

---

od lat współpracują ze środowiskiem naukowym. Projekt jest owocem tej wieloletniej i szerokiej współpracy, a sam wdrażany system będzie kompleksową odpowiedzią na problemy związane z za-

---

Przedmiotem projektu jest stworzenie krajowego systemu informatycznego na rzecz ochrony roślin, który znacząco wpłynie na jakość i ilość produkowanej w Polsce żywności.

---

grozami upraw agrofagami. System będzie scentralizowany, umożliwi on integrację rozwiązań lokalnych (16 ODR-ów – uwzględniając charakterystykę poszczególnych województw).

System będzie narzędziem pracy dla rolników – producentów żywności oraz wsparciem dla konsumentów.

Ważnym elementem projektu jest kompleksowe wykorzystanie istniejących baz danych, znajdujących się aktualnie w rozproszonych i autonomicznych systemach różnych instytucji. Zgromadzenie w jednym systemie wielu lokalnych źródeł danych będzie optymalnym rozwiązaniem wpływającym na interdyscyplinarność, wiarygodność i pewność

udostępnianych w przyszłości przez eDWIN informacji.

W projekcie założono także budowę krajowej sieci stacji agrometeorologicznych – polowych stacji meteorologicznych usytuowanych na terenach rolniczych wyposażonych w specjalistyczne oprzyrządowanie. W całym systemie bardzo ważne jest otrzymywanie w czasie rzeczywistym informacji lokalnych o występujących zjawiskach meteo.

Cały system oparty zostanie na bazie jednostek doradztwa rolniczego w Polsce oraz prowadzonych przez nie sieci stacji agrometeorologicznych. Realizacja platformy doradczej, a w szczególności systemów wspomagania decyzji i sygnalizacji agrofagów, jest niezbędna w spełnianiu wymogów UE z zakresu ochrony roślin, np. obowiązku stosowania zasad integrowanej ochrony (dyrektywy 2009/128/WE oraz rozporządzenia nr 1107/2009/WE).

Efektom realizacji projektu będzie wdrożenie na rynek w maju 2022 r. czterech e-usług publicznych z zakresu doradztwa rolniczego, dla których określono bezpośrednich odbiorców. E-usługi publiczne zostaną udostępnione przez instytucje podległe Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi na poziomie centralnym (z elementami lokalnymi), a ich realizacja przez obywateli, przedsiębiorców i instytucje publiczne możliwa będzie bez względu na miejsce inicjowania załatwienia danej sprawy.

Maciej Zacharczuk
Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
e-mail: maciej.zacharczuk@wodr.poznan.pl
☎ 61 86304 43, 723 678 001

Zdjęcie: fotolia

Czas na polskie superowoce

Minister Jan Krzysztof Ardanowski wspólnie z głównym inspektorem sanitarnym Jarosławem Pinkasem oraz przedstawicielami Krajowego Związku Grup Producentów Owoców i Warzyw, Krajowego Stowarzyszenia Plantatorów Czarnych Porzeczek, Stowarzyszenia Plantatorów Borówki Amerykańskiej oraz Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach promowali polskie owoce: borówki, porzeczki, maliny i jagody kamczackie. Było to kolejne wydarzenie zorganizowane w ramach kampanii „Czas na polskie superowoce!”.

W ocenie ministra Ardanowskiego porozumienie siedmiu organizacji producentów owoców miękkich w sprawie wspólnych działań promocyjnych, jest jaskółką zwiastującą pozytywne zmiany. Minister podkreślał, że ważne jest organizowanie się producentów. Zwrócił również uwagę na to, że producenci coraz lepiej wykorzystują możliwości eksportowe – rolą ministra jest tworzenie warunków dostępu do kolejnych rynków, ale efektywne wykorzystanie tych możliwości jest już zadaniem producentów.

Minister podkreślił, że na forum Unii Europejskiej także należy zabiegać o swoje. Przypomniał, że do niedawna zagrożone było uprawianie jagody kamczackiej, gdyż w Unii Europejskiej nie była ona zarejestrowana jako roślina uprawna.

– Podjęliśmy zdecydowane kroki udowadniając, że jest to roślina uprawiana w Polsce od ponad 25 lat, roślina o właściwościach prozdrowotnych. Komisja Europejska przyjęła te argumenty i zagrożenia likwidacji plantacji już nie ma – poinformował szef resortu rolnictwa.

Główny inspektor sanitarny Jarosław Pinkas zachęcał do codziennego jedzenia polskich owoców.

– Polskie owoce są bardzo dobrej jakości. Powinniśmy spożywać dziennie od 5 do 7 ich porcji – mó-

przed nowotworami i zawałami – podkreślił Jarosław Pinkas i dodał, że w czasie letnich upałów, owoce dostarczają nam również wodę i minerały.

Prezes Krajowego Związku Grup Producentów Owoców i Warzyw Jacek Boguta poinformował, że środki na kampanię „Czas na polskie superowoce” pochodzą z Funduszu promocji owoców i warzyw.

– Świeże owoce mamy dostępne od maja do połowy października i wszystkie one są ważne dla naszego zdrowia i urody – podkreślił.

Natomiast profesor Edward Żurawicz z Instytutu Ogrodnictwa

Minister Jan Krzysztof Ardanowski wspólnie z głównym inspektorem sanitarnym Jarosławem Pinkasem promowali polskie owoce: borówki, porzeczki, maliny i jagody kamczackie. Było to kolejne wydarzenie zorganizowane w ramach kampanii „Czas na polskie superowoce!”

wił, zwracając także uwagę na walory prozdrowotne naszych owoców jagodowych. – Zawarte w tych owocach składniki, przy ich regularnym spożywaniu, chronią nas

w Skierniewicach zwrócił uwagę, że rośnie wydajność produkcji i dziś sięga ona w przypadku borówki amerykańskiej 15 i więcej ton z ha. – Gwarancją dobrych plonów

Polskie owoce są bardzo dobrej jakości – podkreśla Jarostaw Pinkas, główny inspektor sanitarny

są odpowiednie odmiany i nad tym cały czas trwają prace w Instytucie – podkreślił.

Prezes Krajowego Stowarzyszenia Plantatorów Czarnych Porzeczek dr Piotr Baryła poinformował, że w Polsce uprawianych jest około 20 odmian tego owocu, z czego 80 proc. to są odmiany polskie. – 100 gram czarnych porzeczek zawiera dzienne zapotrzebowanie na witaminę C – zwrócił uwagę prezes Baryła.

– Od pięćdziesięciu lat uprawiamy w Polsce borówkę amerykańską, a właściwie borówkę wysoką – poinformował prezes Stowarzyszenia Plantatorów Borówki Amerykańskiej Ireneusz Komorowski zwracając uwagę, że roślina ta znalazła w Polsce świetne warunki glebowe.

W konferencji uczestniczyli także przedstawiciele pozostałych organizacji realizujących kampanię „Czas

na polskie superowoce!”: Stowarzyszenia Plantatorów Jagody Kamczackiej, Stowarzyszenia Plantatorów MiniKiwi, Krajowego Zrzeszenia Plantatorów Aronii ARONIA POLSKA oraz Stowarzyszenia Plantatorów Truskawki.

Biuro Prasowe

☎ 22 623 18 38

Zdjęcia: archiwum MRiRW, fotolia

Świeże owoce mamy dostępne od maja do połowy października i wszystkie one są ważne dla naszego zdrowia i urody

Targowe sukcesy „Odpoczywaj na wsi”

6 miesięcy, 11 krajowych imprez targowo-plenerowych i 10 miast w Polsce, a także obecność na największych turystycznych targach ITB w Berlinie oraz 3 seminaria, 11 tematów związanych z turystyką wiejską, w tym agroturystyką i ponad 130 uczestników... Tak kształtuje się na półmetku bilans trzeciej edycji Kampanii „Odpoczywaj na wsi” realizowanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Cieszy fakt, że coraz więcej podmiotów jest zainteresowanych promocją polskiej wsi. Unikalność oraz różnorodność ofert w formule 3E (Entertainment – rozrywka, Excitement – ekscytacja, Education – edukacja) dostarczają dziś nie tylko organizacje zrzeszające wiejskich kwatrodawców, ale również Polska Organizacja Turystyczna, regionalne i lokalne organizacje turystyczne, a także inne podmioty gospodarcze działające w branży turystycznej i eventowej.

Na specjalnie zaprojektowanym stoisku Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi pod hasłem „Odpoczywaj na wsi” upowszechniane są informacje i materiały dotyczące oferty turystyki wiejskiej i agroturystyki z całej Polski, w tym mapy, foldery oraz publikacje dotyczące konkretnych regionów. Udzielane są również informacje na temat prowadzenia działalności turystycznej na obszarach wiejskich, w tym agroturystyki. Ile wybrać „słoneczek”, które są odpowiednikiem dobrze znanych hotelowych „gwiazdek”? Czym różni się obiekt o statusie „Wypoczynek na wsi” od „Wypoczynek u rolnika”? Jaka jest specjalizacja kwatery skategoryzowanych? Odpowiedzi na te i inne pytania dotyczące różnych

standardów użytkowych i jakościowych świadczonych usług na polskiej wsi udzielają eksperci z Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”.

Z kolei przedstawiciele Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych opowiadają o idei edukacji w go-

wej, która bazuje na magii polskiej wsi... Począwszy od bazy noclegowej, przez warsztaty i zajęcia edukacyjne, gry terenowe, poprzez menu oparte na lokalnych produktach, aż po organizację cyklicznych wydarzeń nawiązujących do tradycji i kultury polskiej wsi.

Na stoisku „Odpoczywaj na wsi” można wziąć udział w różnego rodzaju konkursach, zabawach oraz warsztatach edukacyjnych i rękodzielniczych. Był już m.in. quiz wiedzy o tradycyjnej kuchni polskiej, warsztaty: kowalskie, pszczelarskie, plecionkarskie, szydełkowania, rzeźbienia w drewnie, kroszonkar-

W otwarciu targów w Toruniu uczestniczył minister rolnictwa Jan Krzysztof Ardanowski

spodarstwie rolnym w ramach działalności gospodarstw edukacyjnych. Ma to na celu podniesienie prestiżu zawodu rolnika, upowszechnienie wiedzy na temat pochodzenia żywności oraz zachowania dziedzictwa kulturowego polskiej wsi. Wszystko dzięki oryginalnej ofercie produkto-

stwa, a także bardziej związane z pracą w gospodarstwie rolnym jak ubijanie masła, pieczenie chleba czy wykonywanie różnych dekoracji oraz zabawek z siana... Odwiedzający ministerialne stoisko, w interaktywny sposób, mogą skorzystać ze sprawdzonych ofert i poznawać pol-

ską wieś z wielu stron: aktywnie, edukacyjnie, tradycyjnie, naturalnie czy kulinarnie. Oferta turystyczna wsi to znacznie więcej niż tylko nocleg i posiłki poza miastem. To cały wachlarz rozwiązań, pomysłów, scenariuszy i propozycji adresowanych do wszystkich grup odbiorców. A tych wszystkich, którzy jednak nie mają możliwości być na stoisku, zapraszamy do odwiedzenia strony: www.odpoczywajnawsi.pl.

Głównym odbiorcą kampanii są mieszkańcy z dużych i średnich miast oraz metropolii Polski i Europy, którzy nie mają na co dzień kontaktu z obszarami wiejskimi, a szukają niestandardowych form na spędzenie wolnego czasu, za przystępną cenę. Jednak istotną grupą docelową jest również sama branża turystyczna. W szczególności podmioty prowadzące działalność związaną z organizowaniem lub promocją turystyki, dostarczaniem informacji turystycznej oraz prowadzeniem działalności gospodarczej związanej z hotelarstwem i zakwaterowaniem. Jednocześnie dzieci i młodzież są ważną, acz pośrednią, grupą docelową działań informacyjno-promocyjnych w ramach kampanii. Promocja turystyki wiejskiej i agroturystyki wśród nich jest istotna z uwagi na upowszechnianie idei edukacji w gospodarstwie rolnym, w kontekście popularyzacji rolniczego oblicza wsi i nadania mu właściwej rangi społecznej. W ramach kampanii ważnym aspektem jest bowiem przybliżenie społeczeństwu procesów zachodzących w środowisku gospodarstwa wiejskiego, m.in. poprzez umożliwienie spotkania z przyszłymi konsumentami. Obszary wiejskie dostarczają bowiem dóbr publicznych i rynkowych z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń. Dzięki rolnictwu powstało bogate, zróżnicowane krajobrazowo

środowisko przyrodnicze, a współczesnym rolnikom europejskim zostało powierzone zadanie zarządzania obszarami wiejskimi z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Dlatego ważne jest nie tylko zainteresowanie resortu rolnictwa tym aspektem, ale dyskusja w możliwie najszerszym gronie. Niezbędne jest więc stałe upowszechnianie informacji i promocja turystycznych funkcji obszarów wie-

skim konkursie „Ekspozycja Roku 2018”, organizowanym od kilku lat przez Polską Izbę Przemysłu Targowego, podczas którego wyłaniają się najlepsze realizacje, obejmujące usługi projektowania i budowy ekspozycji targowych i eventowych.

Jury za stoisko Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, realizowane w ramach projektu „Odpoczywaj na wsi”, które prezentowane było w 2018 r. na targach w Poznaniu,

Stoisko Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, realizowane w ramach projektu „Odpoczywaj na wsi”, które prezentowane było w 2018 r. na targach w Poznaniu, Wrocławiu, Łodzi, Toruniu, Gdańsku, Szczecinie, Lublinie, Opolu, Warszawie i Nadarzynie zwyciężyło w ogólnopolskim konkursie „Ekspozycja Roku 2018” w kategorii: Ekspozycje targowe krajowe 25-50 m²

skich. Ważne jest aktywne docieranie do potencjalnych klientów oraz podmiotów i osób, które mają wpływ zarówno na obszary wiejskie, jak i sektor turystyczny.

Jest nam więc niezmiernie miło, że kampania „Odpoczywaj na wsi” Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi otrzymała wyróżnienie podczas:

- Free Time Festiwal w Gdańsku (6-7.04.2019 r.);
- Pikniku nad Odrą i Targów Turystycznych MARKET TOUR w Szczecinie (11-12.05.2019 r.);
- 19. Międzynarodowych Targów Turystyki „W stronę Słońca” w Opolu (24-26.05.2019 r.).

Jednak największym wyróżnieniem jest zwycięstwo w ogólnopol-

Wrocławiu, Łodzi, Toruniu, Gdańsku, Szczecinie, Lublinie, Opolu, Warszawie i Nadarzynie, przyznało pierwsze miejsce w kategorii: Ekspozycje targowe krajowe 25-50 m². Wręczenie nagród odbyło się na początku czerwca br., w Centrum Praskim Koneser w Warszawie, podczas uroczystej Gali Global Exhibitions Day. W czasie Gali nie tylko świętowano ogólnopolski dzień branży targowej, ale także zostały wręczone nagrody laureatom dwóch konkursów: Targi 4.0 oraz Ekspozycja Roku 2018.

Departament Spraw Społecznych
i Oświaty Rolniczej

☎ 22 623 15 75

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Wyjątkowy piknik

W Okoninie, w województwie kujawsko-pomorskim, odbył się coroczny Piknik Integracyjny dla Osób Niepełnosprawnych. Piknik już od 10 lat na terenie swojego gospodarstwa przygotowują Ewa i Ryszard Kruzińscy. Państwo Kruzińscy organizują go z potrzeby serca oraz chęci pokazania innym, jak ważna jest integracja z osobami niepełnosprawnymi, nawiązanie z nimi kontaktu i okazywanie życzliwości. W tym roku w wydarzeniu uczestniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Krzysztof Ardanowski, który podkreślił, że państwo Kruzińscy to jedni z najlepszych rolników w Polsce. Są laureatami AgroLigi i wielu ważnych konkursów, takich jak Rolnik Farmer Roku, Bezpieczne Gospodarstwo Rolne czy Rolnik Pomorza i Kujaw. – *Dla mnie jest ważne, że można się od nich uczyć rzemiosła rolniczego, prawdziwej sztuki rolniczej. Ale nie mniej ważne jest to, że dzielą się swoim sercem z innymi, że biorą czynny udział w różnych inicjatywach społecznych* – podkreślił minister.

Państwo Ewa i Ryszard Kruzińscy to rolnicy, którzy prowadzą blisko 130 ha gospodarstwo specjalizujące się w chowie trzody chlewnej w cyklu zamkniętym. Gospodarstwo posiada nowoczesne obiekty inwentarskie, w których stosowane są najnowsze technologie i rozwiązania techniczne zapewniające dobrostan zwierząt, a także wysokie standardy produkcji. Natomiast wyposażenie w nowoczesny sprzęt uprawowy pozwala na systemowe stosowanie kompleksowych technologii w produkcji roślinnej. Gospodarstwo ma także przydomową

Państwo Ewa i Ryszard Kruzińscy już od 10 lat na terenie swojego gospodarstwa organizują Piknik Integracyjny dla Osób Niepełnosprawnych. W tym roku w wydarzeniu uczestniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Krzysztof Ardanowski

oczyszczalnię ścieków i indywidualne ujęcie wody.

Szef resortu rolnictwa zaznaczył, że takie postawy tworzą liderów naszych małych ojczyzn, a podejście do osób z różnymi ograniczeniami, jakie prezentują państwo Kruzińscy, zasługuje na najwyższy szacunek i uznanie.

– *Tyle po nas pozostanie, na ile dobra uczynimy, na ile w ludzkiej pamięci przetrwamy* – powiedział minister Ardanowski wręczając gospodarzom okazjonalny puchar.

Biuro Prasowe

☎ 22 623 18 38

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Gospodarze pikniku organizują go z potrzeby serca oraz chęci pokazania innym, jak ważna jest integracja z osobami niepełnosprawnymi, nawiązanie z nimi kontaktu i okazywanie życzliwości

41. SESJA KONFERENCJI FAO

W drugiej połowie czerwca br. w Rzymie odbyła się 41. Sesja Konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), w której uczestniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Krzysztof Ardanowski.

Konferencja to naczelnny organ FAO składający się z państw członkowskich oraz UE. Głównymi tematami 41. Sesji Konferencji FAO były m. in.: wybór nowego dyrektora generalnego, wybór nowych członków Rady FAO oraz jej niezależnego przewodniczącego, strategia i program działania Organizacji, uchwalenie budżetu i wysokości składek, przegląd stanu żywności i rolnictwa. Nowym Dyrektorem generalnym FAO został wybrany Qu Dongyu, dotychczasowy wiceminister rolnictwa i obszarów wiejskich Chińskiej Republiki Ludowej.

Tematem przewodnim wystąpień przedstawicieli państw członkowskich podczas Sesji Plenarnej 41. Sesji Konferencji w ramach przeglądu stanu wyżywienia i rolnictwa była „Migracja, rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich”. Podczas swojego wystąpienia minister Ardanowski przedstawił polską perspektywę dotyczącą tematu debaty, podkreślając znaczenie poszanowania zasobów przyrody, zrównoważonego wykorzystania zasobów i harmonijnej współpracy międzynarodowej. Minister zwrócił uwagę, że zarówno Polska, jak i inne kraje Unii Europejskiej postrzegają mi-

gracje i wynikające z nich wyzwania dla rolnictwa i obszarów wiejskich jako jedno z kluczowych wyzwań współczesności, uważając, że rozwiązanie problemów wynikających z tego zjawiska powinno odbyć się poprzez eliminację podstawowych jego przyczyn. Wskazując na realizowane w ramach współpracy rozwojowej projekty, minister podkreślił, że nie mogą być one wdrażane bez poszanowania lokalnej kultury, tradycji i wartości – *Polska pragnie zdecydowanie podkreślić, że pomoc rozwojowa w krajach rozwijających się nie*

Minister Jan Krzysztof Ardanowski i stały przedstawiciel RP przy FAO ambasador Artur Pollok

może wykorzystywać biedy i ubóstwa, nie może być uzależniona od przyjmowania przez te narody nieakceptowanych, sprzecznych z lokalną tradycją działań

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRIRW

RADA UE DS. ROLNICTWA I RYBOŁÓWSTWA

Minister Jan Krzysztof Ardanowski wziął udział w dwóch kolejnych – czerwcowym i lipcowym – posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa. Głównym przedmiotem czerwcowego spotkania była prezentacja sprawozdania z postępu prac nad pakietem reform Wspólnej Polityki Rolnej

po 2020 r. Rada lipcowa poświęcona była debacie na temat zielonej struktury WPR po 2020 r. oraz porozumieniu z MERCOSUR.

Prezydencja rumuńska podkreśliła, że raport został przygotowany na jej wyłączną odpowiedzialność, a więc nie będzie zatwierdzany przez Radę. Raport

podsumowuje zagadnienia, gdzie udało się osiągnąć postęp oraz wskazuje te, w których wymagane są dalsze prace. Ministrowie podziękowali Prezydencji za wkład włożony w dyskusję, podkreślając, że raport generalnie właściwie podsumowuje prace wykonane w czasie prezydencji rumuńskiej, a dokonany postęp będzie stanowił dobrą bazę do dalszych dyskusji w czasie prezydencji fińskiej.

Minister Ardanowski podkreślił znaczenie odpowiedniego budżetu na WPR, by można było realizować oczekiwania społeczeństwa co do rolnictwa, w tym ambicje środowisko-klimatyczne. Zaznaczył, że potrzebne jest odpowiednie podejście do małych gospodarstw, które realizują wiele celów środowiskowych.

Wielu ministrów zwróciło uwagę, że wyniki negocjacji Wieloletnich Ram Finansowych są niezbędne, aby móc osiągnąć porozumienie w sprawie reformy WPR. Kluczowe jest uzgodnienie dobrego poziomu budżetu, który pozwoli realizować ambitne cele WPR.

Spośród kwestii do dalszej dyskusji, państwa wymieniały przede wszystkim nowy model wdrażania, tak aby zapewnić uproszczenie i elastyczność. Drugim ważnym tematem, który wskazali ministrowie, była konstrukcja poszczególnych elementów zielonej architektury, w tym zakres warunkowości oraz status ekoprogramów. W zakresie płatności związanych z produkcją, niektóre delegacje wskazywały, że zmiany zaproponowane przez prezydencję są zbyt mało ambitne, a poziom finansowania powinien być wyższy, inne natomiast stwierdzały, że ten rodzaj wsparcia zaburza konkurencję i powinien być stopniowo eliminowany.

W kontekście dyskusji o reformie WPR, Polska, Francja, Belgia, Irlandia, Węgry i Holandia przypomniły, że należy uwzględnić wrażliwość sektora rolnego w kontekście negocjacji z MERCOSUR. Ochrona rolnictwa jest bardzo istotna, nie należy spieszyć się z porozumieniem, jeśli ta ochrona nie będzie zapewniona.

W programie obrad lipcowego posiedzenia Rady Ministrów prezydencja fińska zaproponowała debatę na temat zielonej struktury WPR po 2020r., a także temat najbardziej aktualny, dotyczący podpisania porozumienia

politycznego UE z 4 krajami Ameryki Południowej, czyli z Grupą MERCOSUR.

Realizując strategię zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej Komisja Europejska zaproponowała bardziej ambitne cele środowisko-klimatyczne do realizacji w ramach wspólnej polityki rolnej UE.

Państwa członkowskie UE generalnie popierają ten kierunek rozwoju, który uwzględni działania związane z klimatem oraz środowiskiem i poprawą bioróżnorodności. – *Jest mniej środków budżetowych zaplanowanych na okres 2021-2027 a wymagania dla rolników rosną, co stawia rolników w gorszych warunkach, uwzględniając również dalszą liberalizację gospodarki oraz otwieranie się na rynki globalne* – podkreślił mini-

Minister rolnictwa Jan Krzysztof Ardanowski, dyrektor generalny DG AGRI Jerzy Plewa i wiceminister Ryszard Zarudki na czerwcowym posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa

ster Jan Krzysztof Ardanowski. – *W zakresie działań klimatycznych rolnicy mogą zrobić więcej, ale muszą być na to przeznaczone odpowiednie środki. Uprawa roślin biatkowych – to nie tylko więcej cennej paszy – ale też działanie prośrodowiskowe* – powiedział minister Ardanowski.

Dla Polski jest ważne by przyszła polityka rolna była mniej skomplikowana. Małe gospodarstwa należy wyłączyć z warunkowości a w zakresie kontroli dać więcej elastyczności państwom członkowskim UE.

Minister poinformował też Radę o występującej w Polsce suszy rolniczej i zwrócił się do KE o derogacje z tytułu zazielenienia oraz zwiększenie poziomu zaliczek płatności bezpośrednich.

Polska delegacja w czasie lipcowego posiedzenia Rady

Wiele uwagi w dyskusji Rada poświęciła na wstępną ocenę politycznego porozumienia z MERCOSUR.

Polska analizuje bardzo dokładnie tekst umowy i skieruje do KE dalsze pytania i uwagi dotyczące części rolnej porozumienia. Umowa ta już obecnie wywołuje niepokój rolników w Polsce, w tym sektorów wrażliwych takich jak wołowina, drób, cukier. Nasze obawy budzi przestrzeganie w grupie MERCOSUR norm sro-

dowiskowych i klimatycznych, a także dobrostanu zwierząt na poziomie unijnym, co może mieć istotny wpływ na warunki konkurencji w obszarze rolnictwa.

– Sytuacja na rynku cukru po zniesieniu kwot cukrowych jest trudna z powodu bardzo niskich cen. Komisja powołała Grupę Wysokiego Szczebla by ocenić sytuację na rynku i zaproponować odpowiednie działania. Raport prac tej grupy był omawiany podczas posiedzenia Rady.

Uprawa buraków cukrowych musi pozostać w Polsce, stanowiąc one dobry płodozmian w uprawie roślin w gospodarstwie. Należy też utrzymać

po 2020 r. wsparcie powiązane z produkcją, by zachować coraz mniej konkurencyjną ich uprawę, również wobec podpisanej umowy z państwami MERCOSUR – podkreślił minister Ardanowski.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcia: archiwum MRiRW

NIEFORMALNE SPOTKANIE MINISTRÓW ROLNICTWA UE

Minister Jan Krzysztof Ardanowski uczestniczył w nieformalnym spotkaniu ministrów Unii Europejskiej ds. rolnictwa (2-4 czerwca 2019 r., Bukareszt). Podczas spotkania, przygotowanego przez Rumunię kończącą prezydencję w Radzie Unii Europejskiej, gospodarze zaprezentowali dokument *Badania w dziedzinie rolnictwa i biogospodarki – budowanie synergii*.

Minister Ardanowski zaprezentował stanowisko, że nauka, innowacyjność, transfer wiedzy mogą pomóc rolnictwu, w kontekście ochrony gleby, wody, bioróżnorodności i ochronie klimatu. Są to kwestie bardzo ważne dla rolników i konsumentów, dla przyszłości ludzkości. Jednakże, podejmowane działania muszą być zrozumiane i akceptowane przez rolników, którzy powinni

być nie tylko „wykonawcami”, ale także beneficjentami zmian.

Minister podkreślił, że ośrodki naukowe z naszej części Europy przegrywają w pozyskiwaniu środków na badania z o wiele bardziej doświadczonymi ośrodkami z Europy Zachodniej. Przy zabieganiu o te środki nasze kraje powinny mieć wydzieloną, znaczącą pulę, a nie tylko konkurować z mocniejszymi ośrodkami naukowymi, których przez dziesiątki lat nie oddzielała od świata postępu i demokracji „żelazna kurtyna”.

Szef polskiej delegacji zwrócił również uwagę, że biogospodarka może umożliwić większą dywersyfikację produkcji na obszarach wiejskich i stworzyć nowe miejsca pracy. Podkreślił przy tym, że przy wspieraniu rozwoju biogospodarki musimy jednocześnie zapewnić rolni-

Uczestnicy nieformalnej Rady AGRIFISH

kom wpływ na ukierunkowanie i odpowiedni udział w podziale korzyści.

Ponadto ministrowie i komisarz Phil Hogan zaznaczali kluczową rolę biogospodarki. Podkreślali, że łączy ona

różne obszary gospodarcze, społeczne i środowiskowe.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRIRW

WYMIANA MŁODYCH ROLNIKÓW

Minister Jan Krzysztof Ardanowski oraz podsekretarz stanu Ryszard Zarudzki spotkali się w czerwcu br. z przedstawicielami uniwersytetu stanowego Texas A&M University. W składzie delegacji, pod przewodnictwem prof. Jima Mazurkiewicza, znaleźli się młodzi rolnicy z Teksasu, którzy przyjechali do Polski w ramach programu wymiany młodych rolników Polska-Texas, organizowanego przez Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych.

Podczas spotkania młodzi rolnicy z Teksasu mieli okazję zapoznać się z najważniejszymi informacjami dotyczącymi polskiego rolnictwa i polityki rolnej UE. Minister Ardanowski wskazał na podstawowe różnice w modelach rolnictwa polskiego i amerykańskiego. Odniósł się również do kierunków polityki rolnej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem produkcji żywności wysokiej jakości. Wiceminister Zarudzki omówił szczegółowo założenia polityki rolnej.

Obaj ministrowie podkreślali znaczenie dobrych relacji polsko-amerykańskich oraz korzyści płynących z projektów takich jak program wymiany młodych rol-

ników Polska-Texas. Podziękowali również profesorowi Mazurkiewiczowi za stałe wspieranie polsko-amerykańskiej współpracy.

Projekt prowadzony jest od 2013 r. Celem projektu jest nawiązanie trwałych kontaktów pomiędzy organiza-

Spotkanie ministra Jana Krzysztofa Ardanowskiego oraz podsekretarza stanu Ryszarda Zarudzkiego z tekańskimi rolnikami

cjami rolniczymi w Polsce i USA oraz stworzenie młodym rolnikom możliwości wymiany doświadczeń i wiedzy.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRIRW

Przyjaźni Bałtykowi

Rolnicy, których gospodarstwa znajdują się w zlewisku Bałtyku, mogą ubiegać się o nagrodę i tytuł Rolnika Roku regionu Morza Bałtyckiego. Nagroda przyznawana jest za stosowanie praktyk przyjaznych środowisku morskiemu, a w szczególności ograniczających odpływ do wód substancji biogenych, czyli związków azotu i fosforu, które przyczyniają się do zmniejszenia eutrofizacji, ograniczenia zakwitów sinic i zamykania z tego powodu kąpielisk, oraz powstawania w Bałtyku obszarów przydennych z małą ilością tlenu lub tego tlenu pozbawionych, tzw. martwych stref. Nagroda została ufundowana w 2009 r. przez WWF (Światowy Fundusz na Rzecz Przyrody). Do tej pory wyróżnionych zostało już ok. 50 rolników i rolniczek, których gospodarstwa znajdują się w zlewisku Bałtyku.

W tym roku zwycięzcami etapu krajowego zostali państwo Marta i Tadeusz Żerańscy z województwa mazowieckiego, którzy prowadzą gospodarstwo ekologiczne.

Jury konkursu, złożone z przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Centrum Doradztwa Rolniczego w Radomiu, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz przedstawicieli Fundacji WWF Polska, brało przede wszystkim pod uwagę prośrodowiskowe podejście państwa Żerańskich w prowadzeniu gospodarstwa. Wśród przyjaznych dla środowiska praktyk należy wymienić stworzenie miejsc do przechowywania nawozów naturalnych, nawożenie precyzyjne, stosowanie płodozmianu, płytkiej orki, poplonów ściernisko-

wych, wypas bydła na pastwisku od marca do listopada, prowadzenie ewidencji zabiegów agrotechnicznych związanych z nawożeniem azotem, obsiewanie gruntów zbożami ozimymi, które pokrywają glebę w okresie jesienno-zimowym. Ponadto na terenie gospodarstwa

nych w skali całej Europy gatunków ptaków na tym terenie. Rolnicy praktycznie nie ingerują w środowisko, a ekstensywna uprawa roślin oraz hodowla zwierząt, nastawione są na jakość, a nie ilość.

Zwycięzcy polskiego etapu konkursu otrzymali nagrodę w wysoko-

Państwo Marta i Tadeusz Żerańscy, właściciele ekologicznego gospodarstwa położonego w woj. mazowieckim, zostali zwycięzcami polskiego etapu konkursu „Rolnik Roku regionu Morza Bałtyckiego”

znajdują się liczne miedze i kamionki śródpolne, zakrzaczenia i zadrzewienia, zbiorniki wodne oraz trwałe użytki zielone, które nigdy nie były osuszane i przesiewane. Wszystkie grunty zwycięskiej pary rolników położone są na obszarze NATURA 2000, dlatego sposób gospodarowania ma ogromny wpływ nie tylko na jakość wód, ale również na zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz ochronę cennych i zagrożo-

ści 1000 euro oraz będą reprezentować Polskę w międzynarodowej edycji konkursu, którego finał odbędzie się jesienią tego roku w Warszawie podczas konferencji The Greener Agriculture for Sustainable Sea, GRASS 2019. Zwycięzca otrzyma nagrodę w wysokości 10 000 euro.

Biuro Prasowe

☎ 22 623 18 38

Zdjęcie: WWF

Miliardy z ARiMR na rozwój polskiej wsi

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od 25 lat wspiera finansowo polskich rolników i mieszkańców terenów wiejskich. Przez ćwierć wieku swojej działalności przekazała im do końca 2018 r. z funduszy krajowych i unijnych łącznie 323,5 mld zł. Dzięki tym środkom zmodernizowano tysiące gospodarstw rolnych, Polska stała się światowym eksporterem żywności, a także poprawiła się jakość życia na wsi.

ARiMR została powołana do życia w 1994 r. Powstała na bazie istniejącego od 1992 r. Funduszu Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa i była wzorowana na francuskiej Agencji Publicznej ds. Poprawy Struktur Rolniczych (CNASEA), wyspecjalizowanej agencji rządowej posiadającej osobowość prawną.

Dzisiaj ARiMR jest największą płatniczą agencją rolniczą w Unii Europejskiej. Jest także jedyną insty-

tucją w Polsce, która rozdysponuje europejskie środki na rolnictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze,

543,2 tys. nowych maszyn i urządzeń gospodarskich kupili rolnicy dzięki wsparciu ARiMR, w tym 72,3 tys. ciągników.

rozwój obszarów wiejskich oraz rybactwo. W swojej ofercie ma szereg programów finansowej pomocy.

■ Odbudowa produkcji rolnej

Od początku działalności Agencji rolnicy mogą korzystać z dopłat do oprocentowania kredytów bankowych. Przez 25 lat ARiMR pomogła w splotcie ponad 5,8 mln kredytów, przeznaczając na dopłaty do nich 17,3 mld zł. Pieniądze na ten cel pochodzą z budżetu krajowego. Z tego też źródła Agencja m.in. dofinansowuje koszty utylizacji padłych zwierząt gospodarskich, a także przekazuje rolnikom rekompensaty za szkody spowodowane w gospodarstwach przez suszę, powódź, przymrozki, huragany czy afrykański pomór świń. Pieniądze te pomagają odbudować produkcję rolną zniszczoną pogodowymi zdarzeniami czy chorobą zwierząt. Rok 2018 był rekordowy pod względem wy-

płaty środków na ten cel. ARiMR wsparła rolników kwotą ponad 1,8 mld zł. Łącznie od początku swojej działalności przekazała w ramach wsparcia krajowego ponad 24 mld zł.

■ Inwestycje na obszarach wiejskich

Wielkim, prorozwojowym impulsem dla polskiej wsi i rolnictwa stała się możliwość korzystania z europejskich środków przeznaczonych na inwestycje na obszarach wiejskich. Zaczęło się w 2002 r. od przedakcesyjnego programu SAPARD, który służył polskiemu gospodarstwu oraz zakładom przetwórczym w dostosowaniu się do standardów i procedur obowiązujących na unijnym rynku.

Aby móc realizować ten program, ARiMR musiała otrzymać status akredytowanej agencji płatniczej. W ten sposób stała się pierwszą instytucją w Polsce działającą w oparciu o procedury obowiązujące w Unii Europejskiej.

4,5 mld zł przekazanych przez Agencję 16,7 tys. beneficjentom w ramach SAPARDU stanowiło jednak dopiero preludium do transferu na polską wieś dziesiątek miliardów złotych, do których Polska uzyskała dostęp wraz z przystąpieniem do Unii Europejskiej w 2004 r. ARiMR stała się główną instytucją dystrybuującą te środki.

Z czterech realizowanych przez ARiMR od 2004 r. programów wspierających rozwój obszarów wiejskich – SPO Restrukturyzacja 2004-2006, PROW na lata 2004-2006, PROW na lata 2007-2013 oraz PROW na lata 2014-2020 – wypłaconych zostało do końca 2018 r. łącznie około 109 mld zł.

Za te pieniądze rolnicy m.in. zmodernizowali swoje gospodarstwa, łącznie Agencja przekazała

im na ten cel 14,9 mld zł. Kupili w sumie 543,2 tys. maszyn i urządzeń rolniczych, w tym 72,3 tys. ciągników, zrealizowali 11,4 tys. in-

3,3 tys. – to liczba zakładów przetwórczych, które powstały lub zostały zmodernizowane przy wsparciu finansowym Agencji.

westycji budowlanych. Przyczyniło się to nie tylko do zwiększenia wydajności i rentowności gospodarstw, ale także do poprawy jako-

Dzięki wsparciu ARiMR zmodernizowano tysiące gospodarstw rolnych

ści produkcji i zwiększenia jej różnorodności.

Polska pochwalić się może największą spośród krajów Unii Europejskiej liczbą młodych rolników. Zmianę pokoleniową na wsi przy-

62,7 tys. młodym rolnikom pieniądze przekazane przez Agencję pomogły w utworzeniu własnych gospodarstw.

spieszyły także środki przekazane przez Agencję, które starszym rolnikom pozwoliły przejść na emerytu-

ry, a ich młodszym, dobrze wykształconym następcom stworzyć 62,7 tys. nowych, efektywniejszych gospodarstw.

By lepiej konkurować na rynku wspólnotowym, polscy rolnicy zaczęli się zreszcać. Agencja wsparła finansowo powstanie i działalność ponad 1,5 tys. grup producentów rolnych.

Środki przekazane przez ARiMR umożliwiły również

dynamiczny rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego. Agencja pomogła w budowie lub modernizacji 3,3 tys. zakładów tej branży. Dzi-

siaj należą one do najnowocześniejszych na świecie.

Te wszystkie działania sprawiły, że wartość eksportu polskich produktów rolno-spożywczych wzrosła od 2004 r. ponad czterokrotnie, a Polska stała się jednym z najważniejszych producentów żywności w Europie.

■ Poprawa jakości życia mieszkańców wsi

Zmieniły się gospodarstwa, przemysł rolno-spożywczy, ale także jakość życia mieszkańców wsi i miasteczek. Za pieniądze przekazane przez ARiMR zmoderni-

zowano lub wybudowano 10,7 tys. km dróg lokalnych, 1,2 tys. km ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, powstały tysiące kilometrów sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, setki oczyszczalni ścieków, systemy segregacji odpadów, zakłady wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, setki placów zabaw, odnowiono centra wielu miejscowości, wybudowano bądź zmodernizowano wiele świetlic wiejskich i domów kultury.

Wzrosła również konkurencyjność gospodarcza terenów wiejskich, na którą składa się już nie tylko produkcja żywności, ale również turystyka, usługi, handel, rzemiosło i działalność wielu różnych firm. 14,9 tys. przedsiębiorców uzyskało wsparcie z ARiMR na utworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, na wsi powstało w sumie 73,6 tys. miejsc pracy poza rolnictwem. Zwiększyła się przedsiębiorczość mieszkańców obszarów wiejskich.

■ Wzrost dochodów rolniczych rodzin

Wzrosły także dochody rolniczych rodzin. To zasługa m.in. płatności bezpośrednich i obszarowych. O te

Agencja pomogła również w budowie i modernizacji 3,3 tys. zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego oraz wsparła finansowo powstanie i działalność ponad 1,5 tys. grup producentów rolnych

płatności ubiega się co roku ponad 1,3 mln rolników, a pula środków przeznaczonych na ten cel

bezpośrednich i obszarowych łącznie ponad 172 mld zł.

W 2015 r. rolnicy otrzymali od ARiMR po raz pierwszy zaliczki na poczet płatności bezpośrednich. 70-proc. zaliczki są znaczącym wsparciem w okresie jesienno-zimowym, w którym zazwyczaj rolnicy zaopatrują swoje gospodarstwa w nawozy, środki ochrony roślin, kupują sprzęt rolniczy. W 2018 r. po wielkiej suszy, która spustoszyła szereg upraw, przekazane przez Agencję zaliczki pomogły poprawić płynność finansową gospodarstw, powstrzymać proces ich upadku.

73,6 tys. miejsc pracy poza rolnictwem powstało na obszarach wiejskich dzięki środkom przekazanych przez ARiMR.

od momentu startu systemu dopłat w Polsce w 2004 r. wzrosła ponad dwukrotnie. Do końca 2018 r. Agencja wypłaciła z tytułu płatności

■ Cyfryzacja wsi

ARiMR ma także udział w procesie cyfryzacji polskiej wsi. W 2018 r. Agencja wyposażała rolników w dwa internetowe narzędzia: eWniosekPlus oraz portal IRZplus, które są pomocne w załatwianiu spraw związanych z prowadzeniem gospodarstwa, oszczędzają czas na realizację takich zadań, a także poszerzają umiejętności rolników w korzystaniu z nowoczesnych technologii.

Dzięki wykorzystaniu aplikacji eWniosekPlus w ubiegłym roku po raz pierwszy w historii działają-

Zmieniła się również jakość życia mieszkańców wsi oraz wzrosły dochody rolniczych rodzin

cego w Polsce unijnego systemu dopłat bezpośrednich i obszarowych 900 tys. z 1,3 mln rolników ubiegających się o te płatności mogło złożyć wnioski bez wychodzenia z domu, przez internet. W 2019 r. rolników, którzy przesłali dokumenty drogą elektroniczną, było już 200 tys. więcej.

Z kolei portal IRZplus jest przeznaczony dla posiadaczy zwierząt gospodarskich. Łączy on w sobie zalety elektronicznej księgi stada, gromadzącej wszystkie potrzebne rolnikowi informacje o hodowanych przez niego krowach, kozach, świniami czy owcach, a także platformy umożliwiającej

załatwienie bez konieczności udawania się do urzędu spraw wymaganych przy posiadaniu zwierząt gospodarskich.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: T. Darul, archiwum ARiMR, fotolia

Koła gospodyń wiejskich wnioskuje o ponad 20,6 mln zł

5978 wniosków na łączną kwotę ponad 20,6 mln zł złożyły do końca czerwca koła gospodyń wiejskich, które w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ubiegają się o wsparcie finansowe. Na pomoc dla kół przeznaczonych jest w 2019 r. 40 mln zł.

sołectw położonych w granicach miast.

Szczegółowe informacje o warunkach i zasadach udzielania pomocy kołom gospodyń wiejskich są dostępne na stronie Agencji

Nabór wniosków rozpoczął się 7 maja 2019 r. i potrwa w biurach powiatowych Agencji do 31 października 2019 r., chyba że wcześniej wyczerpana zostanie tegoroczna pula środków przewidziana na ten cel.

By sięgnąć po wsparcie z ARiMR, które jest finansowane z budżetu państwa, koło musi być zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich. Teraz figurują w nim 6992 organizacje tego typu.

Wysokość pomocy dla koła uzależniona jest od liczby jego członków. I wynosi: 3 tys. zł – dla koła liczącego nie więcej niż 30 członków, 4 tys. zł – jeśli koło liczy od 31 do 75 członków i 5 tys. zł – w przypadku, gdy koło tworzy ponad 75 osób.

Koła gospodyń wiejskich, które chcą działać w oparciu o ustawę nadającą im osobowość prawną, umożliwiającą prowadzenie działalności gospodarczej i dostęp

Na pomoc dla kół gospodyń wiejskich przeznaczonych jest w 2019 r. 40 mln zł

do państwowych dotacji, od tego roku mogą powstawać nie tylko na wsiach. Po zmianie przepisów mogą one być tworzone również w miastach liczących do 5 tys. mieszkańców, a także na terenie

(www.arimr.gov.pl), w zakładce „Krajowy Rejestr Kół Gospodyń Wiejskich”.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcie: fotolia

Atrakcyjna oferta gruntów nierolnych

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, oprócz nieruchomości rolnych, ma bardzo atrakcyjną ofertę gruntów nierolnych, które wykorzystywane są głównie jako tereny pod inwestycje. Na inwestorów czeka prawie 6 tys. działek o powierzchni około 65 tys. ha położonych na terenie całej Polski.

Wielkość sprzedaży

Od kilku lat Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa odnotowuje rokrocznie sprzedaż nieruchomości nierolnych na zbliżonym poziomie około 1000 ha, choć w ostatnich trzech latach sprzedawał mniej: w roku 2016 – 655 ha, 2017 – 591 ha i 2018 – 820. Roczne wpływy ze sprzedaży terenów inwestycyjnych to ok. 300 mln zł. W latach 2016 i 2017 pomimo mniejszej sprzedaży, wartość transakcji ukształtowała się na poziomie lat poprzednich tj. ok. 300 mln zł. Natomiast w 2018 r. KOWR sprzedał grunty nierolne za kwotę ponad 400 mln zł.

W I kwartale 2019 r. sprzedano 128 ha gruntów nierolnych za kwotę 65,4 mln zł. Najwięcej gruntów nierolnych w pierwszym kwartale 2019 r. sprzedano w OT Opole – 47,58 ha, OT Warszawa – 15,89 ha i OT Gorzów – 15,88 ha.

Średnia cena 1 ha wszystkich nieruchomości nierolnych sprzedanych w pierwszym kwartale 2019 r. osiągnęła poziom ponad 500 tys. zł. Najwyższą odnotowano w OT KOWR w Warszawie – ponad 1,5 mln zł za ha.

Atuty oferty KOWR

Atutami nieruchomości nierolnych

oferowanych przez KOWR są przede wszystkim znakomita komunikacja i duża powierzchnia, na której mogą powstać inwestycje typu „greenfield”, parki technologiczne i przemysłowe, centra biznesowe, handlowe, logistyczne, składy magazynowe, nowoczesne budownictwo mieszkaniowe. Część wchodzi w skład dynamicznie rozwijających się aglomeracji i ośrodków przemysłowych, takich jak: Warszawa, Wrocław, Poznań, Katowice. Tereny inwestycyjne, bo takie przeznaczenie otrzymują najczęściej nieruchomości nierolne oferowane przez KOWR, położone są w bezpośrednim sąsiedztwie lub w bliskiej odległości od strategicznych węzłów komunikacyjnych i transportowych – istniejących lub budowanych autostrad i lotnisk. Warto zwrócić uwagę, że coraz większym zainteresowaniem inwestorów cieszą się grunty dobrze

Atutami nieruchomości nierolnych oferowanych przez KOWR są przede wszystkim znakomita komunikacja i duża powierzchnia, na której mogą powstać inwestycje typu „greenfield”, parki technologiczne i przemysłowe, centra biznesowe, handlowe, logistyczne, składy magazynowe...

skomunikowane położone w południowo-wschodniej części Polski.

■ Nieruchomości inwestycyjne w SSE

Wiele terenów inwestycyjnych położonych jest w Specjalnych Strefach Ekonomicznych. Podmioty inwestujące w SSE mogą prowadzić działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach, takich jak ulgi podatkowe i zwolnienia. Umożliwia to rozwój ekonomiczny w różnych regionach kraju. Obecnie w Polsce mamy 14 Specjalnych Stref Ekonomicznych. W 9 z nich KOWR posiada ponad 1,7 tys. ha gruntów.

Do najbardziej znanych można zaliczyć: Wałbrzyską SSE obejmującą obszar prawie 2700 ha, w której zainwestowało już ok. 200 przedsiębiorców z całego świata; Mielecką i Tarnobrzeską SSE zlokalizowane wzdłuż autostrady A4 oraz na niektórych odcinkach drogi szybkiego ruchu S-19, a także SSE zarządzane przez Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.

Co roku powiększa się lista nabywców działek inwestycyjnych. Z oferty KOWR skorzystały już takie światowe koncerny jak: Michelin, Ikea, McDonald's, Electrolux, Jeró-

nimo Martins, Toyota, Mercedes-Benz, Viessmann, Cersanit czy Zalando.

Współpraca KOWR z krajowymi i zagranicznymi firmami ma również ważny wymiar społeczny: w całej Polsce powstają nowe miejsca pracy, czasem na terenach, na których trudno znaleźć zatrudnienie, co wpływa na poprawę warunków życia lokalnych społeczności.

■ Przetargi nieograniczone

Podstawowym trybem sprzedaży nieruchomości nierolnych jest przetarg nieograniczony. Przetargi organizowane są w 17 Oddziałach Terenowych KOWR. W przetargach mogą brać udział osoby fizyczne i prawne, które wpłaciły wadium i stały się we właściwym miejscu.

Istnieje możliwość nabycia nieruchomości inwestycyjnej od KOWR przy rozłożeniu płatności na raty. Ma to miejsce wyłącznie przy sprzedaży w kolejnym przetargu, jeżeli poprzedzający przetarg nie został rozstrzygnięty. W takim przypadku cenę sprzedaży można rozłożyć tylko na roczne raty, wysokość pierwszej wpłaty nie może być niższa niż 50%, a okres spłaty całej należności nie dłuższy niż 5 lat. Inne warunki rozłożenia ceny sprzedaży na raty, podyktowane specyfiką sprzedawanej nieruchomości, są możliwe po uzyskaniu zgody Dyrektora Generalnego KOWR.

Wszelkie informacje dotyczące ofert i przetargów w tym harmonogramy i ogłoszenia można uzyskać na portalu internetowym KOWR (www.kowr.gov.pl) a także w siedzibie właściwego Oddziału Terenowego KOWR oraz w miejscowości, gdzie znajduje się nieruchomość.

Departament Gospodarowania Zasobem

☎ 22 376 76 23

Zdjęcia: archiwum KOWR, fotolia

... oraz nowoczesne budownictwo mieszkaniowe

Strategia Wizji Zero w rolnictwie

– *Wizja Zero to szereg działań wokół bezpieczeństwa, zdrowia i dobrostanu. Do międzynarodowej kampanii popularyzującej Wizję Zero przystąpiliśmy w ubiegłym roku – tymi słowami sekretarz stanu Szymon Giżyński otworzył w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi konferencję inauguracyjną Strategii Wizji Zero.*

Celem Strategii jest zmniejszenie liczby wypadków i chorób zawodowych, co powinno wiązać się ze stworzeniem lepszych warunków pracy i tym samym poprawą stanu zdrowia wśród rolników. W konferencji inauguracyjnej strategię wzięło udział szerokie grono ekspertów, zarówno z kraju jak i z zagranicy.

„Wizja Zero” wychodzi z założenia, że wypadki przy pracy i choroby zawodowe można wyeliminować, jeśli zastosuje się odpowiednią strategię prewencji, na co zwrócił uwagę wiceminister Szymon Giżyński. – *Mając własne pomysły i koncepcje działań, wypracowane przez długoletnie praktyki, jesteśmy najzupełniej adekwatni i komplementarni wobec Strategii Wizji Zero. Jesteśmy przy tym bardzo atrakcyjnym partnerem, bo realizujemy to w wielkiej skali – jednego z największych sektorów rolniczych w Europie.*

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Aleksandra Hadzik, potwierdziła, że praktyczne rozwiązania w ramach strategii są już realizowane m.in. przez KRUS, który prowadzi szereg kompleksowych działań w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia i dobrostanu w sektorze rolniczym. Dla KRUS, która od 28 lat aktywnie prowadzi działania prewencyjne w zakresie

bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych, popularyzacja założeń Strategii jest podkreśleniem wagi tych działań i pozwala dotrzeć z przekazem prewencyjnym do jeszcze większego grona rolników.

Strategia „Wizji Zero” to światowy program prewencji w dziedzinie bezpieczeństwa pracy w sektorze rolnym, wdrażany przez Międzyna-

KRUS przystąpiła do międzynarodowej kampanii popularyzującej Wizję Zero w 2018 r. – tym samym stała się jej oficjalnym partnerem. Generalnie głównym celem Wizji Zero jest promocja kultury bezpieczeństwa i higieny pracy w każdym miejscu pracy na świecie tak, aby poprzez odpowiednią organizację pracy i zarządzanie w zakresie BHP, systemowo wyeliminować wypadki przy pracy i choroby zawodowe.

Złote zasady Strategii Wizji Zero to: „zaangażuj się; zidentyfikuj zagrożenia; zdefiniuj cele; bądź dobrze zorganizowany; zadbaj o bezpieczne otoczenie w gospodar-

W konferencji inauguracyjnej Strategii Wizji Zero wzięli udział: Aleksandra Hadzik, prezes KRUS i Szymon Giżyński, sekretarz stanu w MRiRW

rodowe Stowarzyszenie Zabezpieczenia Społecznego – ISSA, do którego KRUS należy od 1991 r., a od 2007 r. prowadzi w jego ramach Międzynarodową Sekcję ISSA do spraw Prewencji w Rolnictwie.

stwie; poszerzaj wiedzę na temat BHP i daj dobry przykład innym”.

Biuro Prasowe MRiRW

☎ 22 623 18 38

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Bezpiecznie na wsi: maszyna pracuje a dziecko obserwuje

IX Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci

Do tegorocznej edycji Konkursu przystąpiło 49 574 uczniów klas 0-3 i 4-8 z 3597 szkół podstawowych. 14 czerwca w Centralnej Bibliotece Rolniczej w Warszawie odbyła się uroczystość wręczenia nagród laureatom.

Laureaci w I grupie wiekowej (klasy 0-3):

- I miejsce – Filip Karpiński, SP im. Marii Skłodowskiej-Curie w Krusinie, woj. kujawsko-pomorskie;
- II miejsce – Roksana Błędowska, ZPO w Kazanowie, woj. mazowieckie;
- III miejsce – Emilia Niezgoda, SP im. Jana Pawła II w Sierzchowach woj. łódzkie.

Laureaci w II grupie wiekowej (klasy 4-8):

- I miejsce – Marcel Gurnik, woj. małopolskie;
- II miejsce – Fabian Syniec, SP im. Królowej Jadwigi w Widętce woj. podkarpackie;
- III miejsce – Martyna Witkowska, ZSP im. Jana Pawła II woj. dolnośląskie.

W obu grupach wiekowych przyznano również wyróżnienia Prezesa Kasy.

Biuro Komunikacji i Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 592 64 05

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Praca Marcela Gurnika – I miejsce w II grupie wiekowej (klasy 4-8)

Praca Filipa Karpińskiego – I miejsce w I grupie wiekowej (klasy 0-3)

Biuletyn informacyjny nr 7-8/2019 (217). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Joanna Czaban, Joanna Czapla, Jerzy Dąbrowski, Nina Dobrzyńska, Agnieszka Fido-Chmielewska, Joanna Gierulska, Monika Grązka, Waldemar Guba, Robert Jakubik, Magdalena Józeficka, Agnieszka Kłodkowska-Cieślakiewicz, Adam Kraina, Mariusz Rytel, Michał Rzytki, Joanna Warowny, Magdalena Zasępa.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Projekt graficzny okładki: Dorota Kazanowska. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I-IV str. okładki oraz na str. 1-3:**

archiwum MRiRW, Fotolia, ©Pantherstock / Photogenica.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. (22) 623 11 75, (22) 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/rolnictwo/biuletyny-informacyjne-ministerstwa>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>;

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 24 lipca 2019 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowscy Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych, opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć, itp.

KONKURS FOTOGRAFICZNY **Unowocześniamy obszary wiejskie – 25 lat ARiMR**

Pokaż, jak zmieniło się Twoje gospodarstwo
i otoczenie dzięki wsparciu ARiMR
– Zrób zdjęcie – Wyślij zgłoszenie
na adres: 25lat@arimr.gov.pl

Prace można przesyłać do 19 sierpnia 2019 r.

Zapoznaj się z regulaminem konkursu:

- ❖ na stronie www.arimr.gov.pl/aktualności
- ❖ na Facebooku ARiMR
- ❖ w siedzibach Oddziałów Regionalnych

Od 25 lat Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wspiera polskie rolnictwo

